

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו"ף לפניו לעז'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת נח תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

בבא בתרא. יש נחלין - פרק שמיני דף קכד עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 רש"י תוספות

1 אף מוחברת ומשכרת בבבא דפמיילא - קמיירי, דאין מעלין על היתומים
 2 מנוזת, ואם תאמר ליתני רועה כפא, ואנא דינאן דהוא חדין למוחברת ומשכרת
 3 היכא ולא מחסרי מונוי, ולמה לי למיתני מוחברת ומשכרת כלל, דאיטריך תו
 4 רועה כפאר ללמד עליהם דבראל אלא חסדי מונוי מייירי? איטריך, סלקא דעתך
 5 אמנא כל מוחברת ומשכרת ומשכרת לא שבחא
 6 דממילא הוא, אלא על ידי בני אדם
 7 שחורשי בה ועוברין בה, ולא לישקול בה
 8 כבור פי שנים - קא משמע לן, דבין
 9 היתומין עצמן אין חורשין בתן ואין טורחין
 10 בתן, אלא אחרים - שבחא דממילא חשבינן
 11 לה, היכא דאין מעלין לה מנוזת, הכי
 12 טריטין; מני רבי הווא - ולא גריטין ומוני,
 13 דלא מקשהו אתרוורא דלעילי כלל, אלא
 14 מילתא באפי נפשה היא דקבעי גמרא, מני
 15 שכן ברייתא, דקמיני דנטל כבור בשבח
 16 ער שבחוי נכסיים ממילא לאחד מיתא אבידן -
 17 רבי הווא, איכא שבחא שבחא - ממילא, אבל
 18 כשהשביחו יורשיה - הכל מורס דאניו נטל
 19 פי שנים, ירשו שטר חוב - היינו מלה
 20 בשטר - כבור נטל פי שנים, דכין דממוק
 21 בשטר ועל פי השטר גובין את המלוה -
 22 הרי הוא כאילו השטר השביח, והיינו נכסים
 23 ששבחו ממילא, ומיהו, אליבא דרבנן אינו
 24 נטל פי שנים, ומסקנא דמילתיה דרבי היא
 25 והכי מוכח לקמן בשמעתין, ודוקא מלה
 26 בשטר, אבל מלה על פה, ואפילו בעדים
 27 כיון דליכא שטרוא ומני למטען 'פרעתה'
 28 לך, דהמלוה את חבירו בעדים אין צריך
 29 לפטרי בעדים - אפילו רבי מודה דלא שקיל
 30 פי שנים, דהא אין מוחזקין מחוב לו כלל,
 31 דכימי דנכסיים שבתו מעצמן, יצא עליהן
 32 שטר חוב - שחיבי אבידהם לאחריהם, מילתא באפי נפשה היא, ודבר הכל, ואפילו בלא יורש שטר חוב מייירי, כבור נותן פי שנים - כי היכי דנטל פי שנים, שאותן
 33 נכסים שנתעבדו כולן למלוה, ואם אמר איני נטל - פי שנים כמל יורשת אבי, שחיבי מוחל חלק בבורה אוטול חלק בפשוט, ולפיכך לא אשילם למלוה פי שנים, ואם
 34 אלא כבור נטל שאני נטל - רשאי, ונתעובדו על המלוה לך - אין בית דין יכולין שחיבי מוחל חלק בבורה אלא כבור חלק בפשוט, ודקא מנה שחיבין הוה המלוה לחבוע
 35 את ארזו של זה לדין, ואם אין יכול לכופם - מפסידו, או אם הלכו למינותיהם - אין מורדין לבעל חוב בקרקע עד דרשעו בית דין טענת שחיבין הוה המלוה לחבוע
 36 טענה יש להן? דשנא טיענא 'פרענו', או 'שטר פרענו' - דסלקא דעתך כיון דכבור הוא - זכי ליה רחמנא פי שנים, ואינו יכול לומר איני חפץ שחידי שלי, דבעל
 37 כרזו הרי קן שלו, דמשעה שמת אביו ירש פי שנים, עד שייפקרום או עד שימכרום או יתנם לאחריהם, וצריך להגבות לזה המלוה כנגד פי שנים - קא משמע לן דבעל
 38 כרזו לא זכי ליה רחמנא, דכחב 'לתת לו' - כעין מתנה, אם ירצה לקבלה, ואם ימחה שלא לקבל - אין מוכין לו לארס בעל כרזו, דלא קרייה רחמנא ירושה אלא
 39 מתנה, אבל מחלק פשיטותו - אינו יכול לומר כן, שחרי יורש הוא בעל כרזו, יש מפרשיך, ואם אמר אינו נטל בשטר חוב שיש לאבי על אחרים פי שנים, וגם אינו
 40 נותן בשטר חוב הוציא עליו פי שנים - רשאי, ושיבש גמור הוא, שחרי השטר היוצא על אביהן - אינו דנו לבנות משטר שיש לאביהן על אחרים, דמטלטלי דיתמי
 41 לא משתעבדי לבעל חוב, אלא ממקריעי הוא דקבי, הלכך, אף על גב ששמח חלק בבורה מן השטרות של אביו, כיון דקריעותה הוא נטל פי שנים - חייב להחזיר
 42 למלוה פי שנים, מאי טעמיהו דרבנן - דאפילו בשבחא וממילא לא שקיל חלק בבורה, עד דנשיא לירוה - ונתון, ואינו יכול ליתנה לבורה, דאין אדם מקנה דבר
 43 שלא בא לעולם, פשוט חלק בבורה לחלק פשוט - ד'פי שנים' היינו שני חלקים, חלק פשוט חלק בבורה, והוכיחם בביתא אחת, דהוה מצי למכבחי 'חלק אחד' על
 44 אחיו, מה חלק פשוט אף על גב דלא מנא ליה - דכל ראוי שבעולם הבן יורש מאביו, דהא לא אקריא ירושה מתנה, דנמא אינו נטל חלק פשוט אלא בממוק
 45 אף חלק בבורה מני מויה, שאין אדם נמא, כגון שחשבוני יתומים - ואם שקל פי שנים, דלחבי אתיה 'כל אשר ימצא לו' - אחד רחמנא, אינו חלקים טול במקום
 46 אחד, כחלק פשוט שהוא אחד ונטל במקום אחד, ונפקא מינה דכל מקום שנפל לו הגורל לחלק פשוט - יטול שם בלא גורל חלק בבורה, ואם הן שני אחין
 47 ולשל שדות - לא יפלו שלשה גורלות, שנים לבורה ואחד לפשוט, שחרי אם יפול חלק פשוט שבוה האמצעי - לא יזכה בו, דאם כן נמנא נטל הכבור בשני
 48 מקומות, אלא שני גורלות יפילו, ויטלום על שני שדות החיצונות, ואיהו שיעלה לבורה - יקח, ויטול גם האמצעי שאנעלו עמו, ורבי, איכא למימר דהך סברא מני
 49 דהו מציא נפקא ליה מתיקא, שאין אדם רגיל לומר 'איני נטל' - ורבנן נימי תרתי שמעת מינה מרבובי 'לתת' שמעתינן דמתנה קרייה רחמנא, ואינו יכול ליתן על דאמתי
 50 ליהדי דנותן, ומדכתיבי ליה שמעתינן דלא זכה בה בבור עד שתבא ליה, שאם אמר 'איני נטל' - רשאי, שאם אמר איני נטל ואינו נותן - האי 'איני נותן' לאו
 51 דוקא נטל ליה הבא, דהא מקרא לא ליתנין ליה, אלא מסבירא, דכיון דאין נטל - ודאי לא יתן, והכי פירושיה: הווא שאם אמר 'איני נטל', לפי שאינו רוצה ליתן -
 52 רשאי, ואורחא ומילתא נקט, שאין אדם רגיל לומר 'איני נטל' אלא מנפשי שצריך להחזיר מה שהוא נטל לאחריהם, דמה לו לרצה ליתן כדי ליתקן בימא - קטן
 53 הניח להן אביהן, ואליהם - שנתעבה אחריהן כן, וכן הניח להן ארעא, ואסקא אחריהן כן שישתן חובל ונתיתפח בכה, דבולי עלמא - רבי רובין, דשקיל - דעדיין שמו
 54 עליו, בחיבה - שחת דעיה ליה, ונעשו אחריהן כן שובלי, כן שלופפי - וקליים שהפריחו פירות, ונעשו אחריהן כן תמרים, הכי הוא ונאט שבחא דממילא מליגי, ומד
 55 סבר - איתני - שחת ליהדות חסין, והפריחים ליהדות תמרים, דהוי דבר אחר ושם אפרו, עשה - דייקן דכרבי רבי, עשה - ולא נאמר, טעה דבר משנה חזרה.
 מספקא

1 אף מוחברת ומשכרת ולא חסרי בה מונוי - ואם תאמר: אדנאן 'אבל בנו בתים' -
 2 לפיכא וליתני ברידה, ממוחברת ומשכרת נופה. דברי אבא אבא - ולא חסרי
 3 מונוי, אבל חסרי מונוי - אין הכבור נטל פי שנים לומר: דהוה אמנא ממוחברת
 4 ומשכרת נופה דחסרי בה מונוי, דוקא אין הכבור נטל פי שנים, משום דהוי ראינו גמור,
 5 דאין השבח על גוף הפרה, אבל בנו בתים ונטעו
 6 כרמיים, והשבח על גוף הפרה - דהוה חקיקע - אימא שאין זה
 7 ראי, ויטול פי שנים, קא משמע לן, ואם אמר
 8 איני נטל ואינו נותן רשאי - אמר רבינו יוחנן:
 9 דנפקא מינה אם היתומין קטנים, דיכול לומר
 10 הבור: איני נטל פי שנים, ורשאי חקיקע לפני
 11 היתומין, ולא יטול נתון, דאין נוקקין לכבסי ויתומין
 12 אלא אם כן רביה אוכלת בזה, ולקמן מפיך
 13 מילתא לר' שיכול למחול לו בבורה, משום
 14 דעדיין לא אחיא ליה, ואפילו בלא קין,
 15 כדמשמע לקמן, דאמר דהוה בכל דבכסי,
 16 דמראחיל ברא אחיל בהא, אבל חלק פשוט לא
 17 יוכל למחול ולשקל עצמו בחיבה ויטל, אם
 18 לא על ידי קין, ורבינו חבט פירוש: אמר דאם
 19 כשיצא עליו שטר חוב על הכבור עצמו, ולא על
 20 'איני נטל ואינו נותן' - רשאי, ומפסיד
 21 בעל חוב, ואין לו על היתומין כלום, דלאו בעל
 22 דברים ידודו הוא, ולא הוי דממיא ודינא, דאריי
 23 דינא על כולם שטר חוב.
 מספקא

1 נמי, הכתיב: 'לתת לו'! - ההוא, שאם אמר: איני נטל ואינו נותן - רשאי, אמר רב
 2 פפא: דיקלא ויאלוה, ארעא ואפיס שירמון - דכולי עלמא לא פליגי דשקיל, פי פליגי -
 3 בחפירה ונהו שובלי, שלופפי ונהו חמיר, דמר סבר: שבחא דממילא, ומר סבר: איתני.
 4 אמר רבה בר חנא אמר רבי חיאי: עשה דכרבי רבי - עשה, דכרבי חכמים - עשה;
 5 מספקא

בבא בתרא. יש נחלין – פרק שמיני דף קכד עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

מספקא ליה — הא הלכה כרבי מחבירו ולא מחבירו או אפילו מחבירו — תימה: דבבבלי תלמוד בבאי הלכה כרבי מחבירו, ובבא מספקא ליה ותו, דרב נחמן דידה אמר: אפילו מחבירו, וקיימא לן כרב נחמן בדיני, הוא קיימא לן דאין הלכה כרבי מחבירו? ומפרש רבינו סו. דרדאק אלבא הספקא ליה, אבל בעלמא — לא, וכן לרב נחמן.

אין הבכור נטל פי שנים במלוה — כרבהן מוקף ליה, ובמלוה בשטר, מה שפירש הקונטרס לעל בני ירשו שטר חוב בכור נטל פי שנים שהשטר היה הוקף, ומלוה היה שבו — אין נראה, דאם כן, אכתי אומר רבן דאין הבכור נטל פי שנים: דרובן שיתקוף שטרות, ויטול בשטרות פי שנים חוץ הוקף — יטול גם השטר שבטל אתו כן, שהיא המלוה, דהא פשיטא דאדר שיתקוף — כל השטר שיבוא מחלוף שרואו של.

נהרדעי למשעמיהו — לפירוש רבינו סו. כרבהן, דמפרש, דפירש דרב נחמן אליבא דנפשתי אתו ליה בין גבו קרקע בין גבו מעות וש' לו — אתי שפיר אתי דאמר הכא: נהרדעי למשעמיהו, דאמימר גמי תמנו קאמר, ונטול פי שנים במלוה בין גבו קרקע בין גבו מעות, אבל לפירוש הקונטרס, ומפרש במסורה דרב נחמן אליבא דנפשתי אתי ליה בין גבו קרקע בין גבו מעות אין לו — לא יתכן הא דאמר "נהרדעי למשעמיהו".

גבו מעות יש לו — פירש הקונטרס: משום דמעתי יתיב ומעתי שקיל. אין נראה דברק "שור שנגח ארבעה חמשה" (בבא קמא מג. א), דפרק אמאי אדוקי רב רבה נחמן הא דאין גבו ירשו נזקין ושטרות חובי עקיבא הוית דוקא גרבייה: ולקומץ לרבנן שבו מעות וירבו ולרב נחמן קרין שבו קרקע, דהוה ליה ראה, למח ליה דלמקט קרקע? דאמר גמי מעתי ליה ראי הוי, איי דאמר רבינו ליה גבו מעות יש לו, והוי מנוחה — היית משום דמעתי יתיב ומעתי שקיל. אבל הוה גבי נזק, ולי דביד מעתי — מודי רב נחמן ורבנן מעתי גמי ראי רבנן: ואת לפרש דהכי פריך, ולקומץ דלרבנן שבו מעות ולרב נחמן אף בגבו קרקע. איי דלרבנן גמי הוה מצוי למקט בין בגבו קרקע פי בגבו מעות, דהכי אתי ליה פריך? (לקמן קטד, ב.) אלא משום דלרב נחמן לא מצי למקט רבנן, דהויתו בגבו קרקע נקט נמי לרבנן, אלא נראה דמעתי דרב נחמן דאמר גבו מעות יש לו — משום דרדק בעל חוב לפירוש בחובם מעות ולא קרקע, והויתו מוחזק בגבו מעות משום דסמיכי עלייהו. אבל קרקע, שאין דרך קרקע ליתן בחובם — לא סמיכי עליה, ולא הויתו מוחזק.

לפי כו. ותייריהו סבירא ליה דמעתי שאדם חיוב לחבירו הויתו מוחזק בחו. גבו קרקע — בחוב מלוה אביהן — אין לו לככור פי שנים, דמעתי הלויה ולא קרקע, אבל גבו מעות — יש לו, שהיה מוחזק להלויה, ובמעתי שבחזני ליה מוחזק אליבא דשטרות מנחם. והויתו באמימר, דאמר: בכור בטל פי שנים במלוה, דהויתו מעות, ורב נחמן פירשתי אתא אתא דשלחו אמר אליו, דהויתו בגבו מעות, ולי נראה, איי דאמרנן "נהרדעי למשעמיהו" לא אתא נחמן פירשתי אהרש בכור נטל פי שנים במלוה, לא שנא קרקע ולא שנא מעות, אלא למעטי מדרב יהודה אמר שמואל אתא, דאמר לעיל אליבא דרבנן אין הבכור נטל פי שנים במלוה, ואמימר סבירא ליה שרעלותו מנחם, וכרב נחמן ורבה דסבירא ליה שרעלותו מנחם. גבו קרקע — ממעל חוב, יש לו לככור פי שנים, דהויתו קרקע אשתעבדן לאבדוןן בחייה, וכמי שזידי לו במשכון דמי, וחשבנין ליה מוחזק לטול הבכור פי שנים. גבו מעות אין לו — ומלוה להוצאה ניתנה, והני מעות אחריני ניתנה, והכאילו לא החזוק כס. אביהן, **בבא**

למשעמיהו

למשעמיהו

מספקא ליה — הא דאמרנן בעירווינו (נו, ב.) הלכה כרבי מחבירו ולא מחבירו, ודאק מחבירו — שרעולתו יחיד עליה, אבל לא מחבירו, ובלב משום הלכה מחבירו, ובבא מתיריה, ודאק אמר: רבינו פליגי עליה, ואפילו מחבירו — בכל מקום, והויתו הויתו לרדן, אכתי לעשות כרבינו רבי — אסור לרדן כן, קדעבנר אלא חסה משפט, ודאאם עשה — אתי עשה, וכדמפרש לקומיה, קסבר, הילכה כרבינו מחבירו ולא מחבירו, והאי קראנן "אסור לעשות כן"

מספקא ליה אי הלכה כרבי מחבירו ולא מחבירו, ודאק אמר: רבינו פליגי עליה, ואפילו מחבירו — בכל מקום, והויתו הויתו לרדן, אכתי לעשות כרבינו רבי — אסור לרדן כן, קדעבנר אלא חסה משפט, ודאאם עשה — אתי עשה, ודא מחבירו רבינו ב' — אסור לעשות, אכתי סמיכנן, אלא אלא תחילתא דרב פפא דהויתו בתרא, לקמן בשמעתינו (קכד, ב.) מסין אייתר — כך נאמר בבית המדרש, מעין את חתן אתר אחר דרבי חכמים לרדן כן לכתחילה, ומיהו, אי עבר כרבי עבר, ולא מחרתנין שבטרא, דהויתו מפרשנין לכל "מסין אייתר" שבגמרא, והכי אמרין 16 — בדורא מבסכת ומכתובת (פד, ב.) חכמי פפ"ו רבי רב — ספריא דרבי היינו תורת כתיבים, כרייתא של ספר ויקרא, "שאר ספרי דבי רבי" ריק למרדשל של ספר מנבדק ומשלוטון מן המתנה' עד סוף הספר "אלה הדברים" כו. ומתלולתא, דהויתו מרדשל אלה שנתון מהדרש הזה לכם' עד סוף הספר — כולוון אקרי "שאר ספרי דרבי", דהויתו מבטל בעלמא (סהדרון פה, א.) סתם מתניתין רבי נאיה, סתם ספריא רבי יודיה, סתם ספרי רבי שועף, סתם רשל עליו רבי יוסי, סתם חספחא רבי נחמיה, והולן אליבא דרבי עקיבא, פרש לשבח שבטנן — ממילא, שהשפתו — כנון גבו בתים ושעו כרמיס, או חסרו מזוני או מעות בהוצאת כסכיס להשכיתן, אין "הבכור נטל פי שנים במלוה — אפילו במלוה בשטר, אליבא רבאן — כלומר, במאן סבירא ליה, והויתו דלמר רב שבטא זבטיילא, כנון תורהו הויתו שבלי, שמחוק קצת באותן הנכסים, מלוח דאיתו מנוחה לכל במעתי, אלא בשטר, דהויתו יריא בעלמא, מביעיאי: עוליס אליבא דרבנן — והך דקתיב ירשו שטר חוב — רב דאא. במלוה — של גוי, אבל לא גריבית — אף על פי שכותב בשטר, ומלוה במאן דבייא דמיא חויאל ונקט שטר, אבל רבי רבא, אף על גב דנקט שטר חובר עבר הויתו מעות אמר — לא, אדך לרן רוח חיה, דרב שלא היה שלו משלם, אבל מעות מלוה, דקדקסל מעות מלווה ומנצח השטר מוחזק ביהו דמנסק מעותיה, והרי הוא כמו משכון — והכי הויתו מודים ומלוה שותפה משכון עליה שקיל פי שנים, ובעל חוב קונו עבר משכון, וכן ספק רבינו נוגצלי, הא דשלחו מנחם פליגא אתר דרב יהודה אמר שמואל דלעיל, ותרייהו אליבא

אין הבכור נטל פי שנים במלוה — כרבהן מוקף ליה, ובמלוה בשטר, מה שפירש הקונטרס לעל בני ירשו שטר חוב בכור נטל פי שנים שהשטר היה הוקף, ומלוה היה שבו — אין נראה, דאם כן, אכתי אומר רבן דאין הבכור נטל פי שנים: דרובן שיתקוף שטרות, ויטול בשטרות פי שנים חוץ הוקף — יטול גם השטר שבטל אתו כן, שהיא המלוה, דהא פשיטא דאדר שיתקוף — כל השטר שיבוא מחלוף שרואו של.

נהרדעי למשעמיהו — לפירוש רבינו סו. כרבהן, דמפרש, דפירש דרב נחמן אליבא דנפשתי אתי ליה בין גבו קרקע בין גבו מעות וש' לו — אתי שפיר אתי דאמר הכא: נהרדעי למשעמיהו, דאמימר גמי תמנו קאמר, ונטול פי שנים במלוה בין גבו קרקע בין גבו מעות, אבל לפירוש הקונטרס, ומפרש במסורה דרב נחמן אליבא דנפשתי אתי ליה בין גבו קרקע בין גבו מעות אין לו — לא יתכן הא דאמר "נהרדעי למשעמיהו".

גבו מעות יש לו — פירש הקונטרס: משום דמעתי יתיב ומעתי שקיל. אין נראה דברק "שור שנגח ארבעה חמשה" (בבא קמא מג. א), דפרק אמאי אדוקי רב רבה נחמן הא דאין גבו ירשו נזקין ושטרות חובי עקיבא הויתו דוקא גרבייה: ולקומץ לרבנן שבו מעות וירבו ולרב נחמן קרין שבו קרקע, דהוה ליה ראה, למח ליה דלמקט קרקע? דאמר גמי מעתי ליה ראי הוי, איי דאמר רבינו ליה גבו מעות יש לו, והוי מנוחה — היית משום דמעתי יתיב ומעתי שקיל. אבל הוה גבי נזק, ולי דביד מעתי — מודי רב נחמן ורבנן מעתי גמי ראי רבנן: ואת לפרש דהכי פריך, ולקומץ דלרבנן שבו מעות ולרב נחמן אף בגבו קרקע. איי דלרבנן גמי הוה מצוי למקט בין בגבו קרקע פי בגבו מעות, דהכי אתי ליה פריך? (לקמן קטד, ב.) אלא משום דלרב נחמן לא מצי למקט רבנן, דהויתו בגבו קרקע נקט נמי לרבנן, אלא נראה דמעתי דרב נחמן דאמר גבו מעות יש לו — משום דרדק בעל חוב לפירוש בחובם מעות ולא קרקע, והויתו מוחזק בגבו מעות משום דסמיכי עלייהו. אבל קרקע, שאין דרך קרקע ליתן בחובם — לא סמיכי עליה, ולא הויתו מוחזק.

בב בתרא. יש נוהלין - פרק שמיני דף קכה עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 לירתי - ודא ירתי - ודא תפלוני; ודא דאמר בפירקין לקמן (קלו, ה) 'נכסי לך
 2 ואורכי פלגוני ואורכי אחרך אחרך למתו; מה ראשן - קנה ענה ודאם מנ' בנכסי לך
 3 ראשן - יחורו נכסים לירשי הרשאה; ולרב ענן דרובא דאמר לו לירתי ירתי אמאי
 4 נקט הים 'אחרך אחרך פלגוני' דא מפילו לא ידה שליש, אלא אמר 'נכסי לך ואורכי
 5 פלגוני' ותו לא; ומנ שני בחיי ראשון - יחורו
 6 לירשי בבאוק, ולקמן לומר: דאשמעינן דאם תו
 7 שני בחיי ראשון - לא ידא לשלישי. **אמר** רב
 8 פפא הלכתא דאן הבעל נוטל בריא - אבל
 9 שבח נוטל, כדפרש הקונטרס. דכין דאנו יורש,
 10 אלא הוא זוכה בכסים מיד, וברשותו בא
 11 השבח, ולהכי לא חזינ' במתניחן פרפק ייש
 12 בכור' (בכורות נב, א) גבי הורו דאן נוטלין
 13 בריא וזוכה בכסים מיד, וברשותו בא
 14 הוי נמי ולא שקיל בעל במלות אשתו, אפילו
 15 במה שלחנה אשתו מנכסי מלוו, דהא קו נמי
 16 הוי נכסי מלוו, כדמוכח מתניחין דמיציאת
 17 האשה (תבוצת סה, ב) ו' אפילו ליה משמע
 18 בפרק 'שור שנחן ארבעה חמשה' (בבא קמא
 19 מז, א) דאן ירתי בעל, ולרבי דוקא דאורכי
 20 לאוקמו ברשותה, ולא חזינ' חובל ראיא בכבור,
 21 הוא דרין לגבי בעל. והאי דשכיב בעל דאיירי
 22 בה, ונקט בכור שאינו נוטל פי שנים במלוה -
 23 היינו משום דלרבי בכור אפילונו אמוראי
 24 בשעתין, אבל הוא דאן בעל, כדפרשינן
 25 וליכא לאקשו: דאמאי לא עריב ותני לוחו בהדי
 26 הדרי, דאן ובעל בכבור נוטלין בריא בכמוחין
 27 נוטלין במלוה, משום דלרבי בכור משנה שלמה
 28 היא בבכורות (נא, א) דאן נוטל בריא, אבל
 29 בעל דאן נוטל בריא - לא אשכח לא משנה
 30 דלא ברייתא, אלא מימרא דאמר רבי אבהו ומנו
 31 בה משמיה דרבי יוחנן בן קרח (על בפירקין ק"ג, א).

ואין הכבור נוטל פי שנים במלוה - וכל שכן בשבח, הוא דלא נקט שבח - משום
 32 דמשבח לא היה שנועקן למלוה היה ראי, הוא איכא למאן דאמר דאפילו
 33 לרבנן דחי מלוה מוחקין, דמאן דגביא תמיא, ולהכי נקט רב פפא מלוה דאן הכבור
 34 נוטל פי שנים, משום דהוה שבוטל על שכן שבת, ואף על גב דלרבי בעל הכבור שחטין
 35 מלוה ראי - נלגי בתובת אשה חשיבא מחוקקת, ונבא אשה תבוצתה מלוה, אף
 36 על פי שניה, לומר לא מן השבח תב' מה ראיא, כדבבכורות (נב, א) אפילו היא
 37 גביא מלוה, כדנתי' 'זבוחי' (תבוצת פד, א) מי שמת הניח אשה בעל חוב וקשר,
 38 והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים, רבי טרפון אומר: ינתנו לכושל שבון, רבי עקיבא
 39 אומר: ינתנו לירושק, שכולן ירביחו שבעה ואן חורישין צריכין שבעתה, אלמנא, אפילו
 40 לרבי עקיבא אי לא עריכה שבעתה - היתה גובה, אבל לפי שצריכה שבעתה - גובין
 41 חורישין, ועל כן לא תבין אשה דאן נוטל ירתינו מל משבעתי, ואם גבו
 42 קרקע

נכסי לסבתא - ולקזתי אני נון כל נכסי. אמ אביו או את אמנו. ובתרה לירתי -
 1 אחר מות זקתי לא יירשו יורשין שלה, קנה ענה ודאם מנ' בנכסי לך, אלא
 2 יורשין שלי, כגון בני או בתי או אחר - הקרוב קרוב קודם. וירתי ליה - להודא גברא
 3 דהא ברתא. שכניא - והיא ברתא. בתי' כנילה ובתי' כניא - ואחר כך שכניא
 4 סבתא. ואתא בעלה וקזיבתי, לפי שבשעת
 5 נוצחת המת היתה בהן קיימת. ובין אבא שאמר
 6 'נכסי לסבתא ובתרה לבתי', דהיינו 'ירתי',
 7 והיה רוצה לירש זכות אשתו, אמר רב הונא
 8 - היא 'ובתרה לירתי' דקאמר הוא גברא
 9 לירתי' ולירתי ירתי קאמר, כיון שנענה
 10 לירושין, והרי זכונה כיון הבת שהיתה יורשת
 11 שלה, כדפרש טעמא לקמן, דכל האומר
 12 'אחרך' - כאומר 'מעשבי' דמי, ובין ודוכתה
 13 בתן מחיים - הרי הבעל יורש את אשתו,
 14 דהיינו ירתי ירתי. והכי מפרש לה לקמיה.
 15 ומיהו, השתא לא ידענן אכתי טעמא דרב
 16 הונא. אלא שריאן גאן שוחבא לא הבעל
 17 וטעמא לא ידענן עד דמפרש ליה לקמיה. ורב
 18 קען אמר 'ירתי' ולא לירתי ירתי - והכי
 19 קאמר. ובתרה לירתי - לאותן יורשין שהיה
 20 לי בעולם בשעת שמתות חזקה אני נוטן את
 21 נכסי. כגון אם היתה בתו קיימת, או אחיו או
 22 אביו, דכל אלו אני קורא בהן 'ירתיא'. אבל
 23 כן בתו, כדמוכח לקמן, דהיינו רתי
 24 ירתיא, שמכח בתו הוא בא לירש אותה. ולא
 25 לבעלה, דאיהו נמי ירתי ירתי. וירתיא קאק
 26 קאמר - אתר הבאם מבתי, ולא לירתי ירתי
 27 הבאין מבח כחי. והלכך, ויכא לירתי ירתי
 28 אחר מות חזקה, אלא רתי ירתי - נשאר
 29 דנכסים ביד יורשי חזקה. דדומה לאומר 'נכסי
 30 לך ואחרך פלגוני', שאם מת אותו שני - יירשו יורשי חזקה, כדבנתי לקמן בפירקין
 31 (קלו, ב) ואם מת שני בחיי ראשון - יחורו נכסים לירשי ראשון. דבעל לא ירתי -
 32 הכא. דראוי הוא. אף על גב דהוה ליה ברא כניא - הוהה ליה ירתי ירתי קאמר
 33 רב ענן דהוהו ברא לא ירתי. כדאק דייק לישנא, דירתיא משמע, ולא ירתי ירתיא.
 34 ולא היא - דאילו היה ליה ברא - ודאי ירתי, והואל יהוה ראי לרש את לו הנותן,
 35 שרירי הבת לכל יוצאי ירידה. מביקס שאן בן - קדושין לכל יורשי האיש, וירתיא
 36 קרינא בתו, והואל יהוה קודם לכל יורשיה, ואף על פי שבא מבח כחי, ומעקרדי
 37 אמר 'לירתיא' - לירתיא ירתיא לא ירשתי חזקה קאמר, וכיון שיש אחות, וקודם
 38 לאביו ולאחיו ולאחותו. ואף על פי שחן קרוין ירתיא, והבן הוהו קרוי ירתי ירתיא -
 39 אפילו הכי קודם, לירושין הראוין לירושן מן התורה רגיל לקרות ירתיא. וטעמא דבעל
 40 לא ירתי - לא משום דהוי ירתי ירתיא, דאילו היה ראי לירש חלה זו מן התורה,
 41 ירתיא היה קרינא בתו, אלא משום דאנו יורשיה. לירש חלה זו אן ממון ראי
 42 לאשה ולא מוחק, שעדין לא נפ' בידה. ובעל אינו נוטל בריא, אבל אי איכא בן
 43 דאנו לירתיא - ודאי ירתי, דבן ירתי בריא. ופושטין: כבלל דרב הונא סב' -
 44 דהוי שבעתא טעם דרב עמרבא דבעל לא ירתי. היינו משום דחשבו לרבי שאין ראי, אם בן
 45 רשע נשאר, ופ' שבעתא טעם דרב הונא קאמר - פ' שבעתא טעם דרב הונא קאמר, רבי אלעזר.
 46 ועצמו קרי קטן לגבי רב הונא. **באומר מעשבי** - וכיון דאמר 'ובתרה לירתיא' דהיינו לבת -
 47 היינו נמי כמו שאמר: מיד אן נוטן את גוף הקרקע לבתי, אלא שזקתי תאכל
 48 פירות בחייה, ואירן כן תקח בתי ואן מבחתי את הנכסים. דחשיב לה רב הונא לגבי בת כמתנת
 49 'מידום יוארתי מיתה', והלכך היה לה זה הבת מוחקת בחייה בתני נכסים,
 50 וכי אף ירתי בעל - שפיר אף ירתי מבחוקתה. **סבתאיה עשמייהו דבני מעקרא** -
 51 דחשביה ליה ראי לגבי בתו, ולא מוחקת. דליכא למימר כאומר 'מעשבי' דמי, אלא קדמה
 52 חזקה בתיא ובתרה לאירתי - יבניה בנייה, ושכמתיה חזקה אפילו את חזקה הבת קולמת
 53 אום קדם הראשון ומכר - מה שמכר מכר, ואין לשני אלא מה ששיר ראשון, ואם לא שיר כלום -
 54 לא שקיל מידי. והלכך, בעל לא ירתי, דאשתו לא היא החזקה כלל ברני
 55 נכסים בחייה, שחיה היתה חזקה יוכיח' למוכרן לגמרי, מה שאן בן כמתנת
 56 'מידום יוארתי מיתה'. ונמצא שאף גוף הקרקע לא יחזוק לבת בחיי חזקה, בני
 57 השבחמה חזקה אן הבת בחייה לירושין החזקה ולא לבעל. אמר רב פפא מלוה ראי
 58 הבעל נוטל בריא, אלא רבי עמרבא דבעל לא ירתי, אלא רבי עמרבא דבעל לא ירתי, אלא רבי
 59 עמרבא דבעל לא ירתי. דאן כוליה מלוה ראי ירתי, ודלפנין מקריא בפירקין דלעיל (ק"ג, א)
 60 מרוביחו 'בבעתי פרוח בני'. ודלכא יורש אחא ראי דלא יורש כל נכסי אביו -
 61 דכל מוריס שירש הכל, ואפילו שבח הראוי, דהא כי אשבוה - ברושותה אשבוה. ואין
 62 הכבור נוטל בריא בכמוחין, כרבנן, כגון דהוי שלופיה הוה תמרי, שנשתנה שמן על
 63 ידי שבח ששבו אחו מותא אביו, רבי יקלא קאליס, תריעא אסאקא שירטון, שעדין שמן הראשון
 64 עלהים - הכל מוריס חשיב חלק בכורה. אבל עובב ברוצח - לא שקיל
 65 בכור פי שנים אלוהי לרבי, ואף על פי שעדין לא נשתנה שם, משום דרשבא
 66 ששהירבו יתומים חלה מוריס דלא שקיל. ומיהו, ודאי דמת בכור בתי אביו - בניו
 67 שבו בכור יורשין חלק ברושותו עם אחי אמו, ודומא דגובת לפניה, כדפרשינן לעיל
 68 בפירקין (קט, ב) כדנתיא בתוספתא בבכורות. וכדנתיא בתוספתא גזרות. וכתבנו
 69 דלירשמי ליקף ליה רש לקיש: נאמר 'משפט' לענן פכילה, נאמר 'משפט' לענן פטשה ב'ו', כדפרשינן
 70 לעיל. ואן הכבור נוטל פי שנים במלוה - ואפילו בשטר, כגון שבח קרוב
 71 בין ענן שבה מותר. דלא היא קרקע ולא ידא מעות שבק לחון אבהון, והוה ליה ראי. ואי
 72 הפסיע עלה משבחן, אפילו לרב פפא בכור נוטל פי שנים, דקיימא לן (גיטין לו, א)
 73 בעל חוב קרוב מצלה

בבא בתרא. יש נחלקי – פרק שמיני דף קכו עמוד ב – מותר מהדרת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספת

לא עשה כלום בפלגא – פירש הקונטרס: בחלק פשיטות, וכל שכן בחלק פשיטות אחר. ואין ראיה לדעת חלקים – פשיטא דרכה, כדאמרינן לעיל: מה חלק פשטו אף על גב דלא אורי ליידיה אלא נראה דלא עשה ולא כלום בפלגא – היינו בחלק פשיטות אחר, אבל חלק בבורה – מבר, וכל שכן חלק פשיטות. ומר סבר: לא עשה ולא כלום בבורה – לא חלק בבורה ולא חלק פשיטות אחר. אך תמה: דלמנא דאמר לא עשה ולא כלום בפלגא, היינו בחלק פשיטות אחר – נמי קא שמענו לן רבאי? וכו' על חלק אחר והעירובי יושא? והלבנתא – יש לבבור קודם חלוקה – אף על גב דקיימא לן ברבנן, בחלוקה רב פפא דאין בבור נטל פי שנים מנולה, כרבנן דאמרי: חלק בבורה עד דאית ליידיה – מודו רבנן דילי לבבור קודם חלוקה, בפירוש הקונטרס. דהוי שפיר ראו לתת לו, שמשעה שמת האב היה ראוי לתת לו מזוהו, מכל מקום אין נטל פי שנים בשבת, ודלא מילת לי ממעטת לה. אלא מיימנא לוי ממעטין רבעי מיני ומנוחין, למעשה ראו מלת ושבת. ומילת לוי לוי גלי לן מדרקיה מתנה דרשינן מיימנא לוי דרבי ומנוחין. ואי לא מיימנא לוי – לא אהו דרשינן מילת לוי פרט לראוי. וכן משמע הדיא דספרי רבי דר' מיימנא לוי ממעטין שבת, ולעולם אית ליה לרבנן דשל לבבור קודם חלוקה. הדיא דאמרין: ואם אמר איני נטל ואני נותן רשאי – לא הוי טמא משום דשל לו קודם חלוקה, דאפילו אין לו לבבור – יכול לומר "איני נטל ואני נותן". דלא מיטל שריצה להסתלק מן הבבורה לגמרי של יוכל לחזור ולתבעה קאמר, אלא הכי קאמר לה: איני נטל, וכל זמן שלא נטלתי – לא תוכלי לתבעני כלום. דהרי זו מקודשת ותנאו בטל – מפרש ברש"א על פי"ה (בבכות נג. א.).

מר סבר – רב פפי. לא עשה כלום בפלגא – בחלק פשיטות, וכל שכן בחלק פשטו אחר. אבל בחלק בבורה – יפה מבר, דשל לו לבבור קודם חלוקה. בבולחא – אפילו בחלק בבורה. והלבנתא – יש לו לבבור קודם חלוקה – ואם מבר, או מחל, או נטל חלק אחד בפשטו – ויהי בכל הנכסים חלק, משום דמננה קרייה

מר סבר: לא עשה כלום בפלגא, ומר סבר: בכוליהו. שלחו מתם: בבור שמכר קודם חלוקה – לא עשה כלום. אלקמא, אין לו לבבור קודם חלוקה. והלבנתא: יש לבבור קודם חלוקה. מר וזמירא מדר'ושאבא פלג בצנא דפלפלי כהדי אחין בשוטה, אתא לקמיה דרב אשי, אמר ליה: הואיל ויתרתה במקצת – ויתרתה בכל הנכסים בולחא. משנה האומר: איש פלוני בני בבור לא יפול פי שנים, איש פלוני בני לא יירש עם אחיו – לא אמר כלום, שהתנה על מה שכתוב בתורה. המחקה לן דבריהו על פיה, דכרבי לאחד ומיעט לאחיה, והשוה לן את הבור – דכרבי קיימין, ואם אמר משום וירשה – לא אמר כלום. כתב בין בתחלה בין באמצע בין בפסוק משום מתנה – דכרבי קיימין. גמרא ליקא, מתנינן דלא כרבי יהודה, דא רבי יהודה, האמר: כדכר של ממוז תנאו קיים! דתנאי: האמר לאשה "הרי את מקדשת לי על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונות" – הרי זו מקודשת, ותנאו כגול, דכרבי רבי מאיר, רבי יהודה אומר: כדכר של ממוז תנאו קיים. – אפילו מחיל. אמר רב יוסף: אמר "איש פלוני בני בכורי הוא" – נטיל פי שנים, "איש פלוני בכור הוא" – לא נטיל פי שנים, בבורא בורא דאמא קאמר. הדיא דאמא

לקמיה דרבה בר בר חנה, אמר ליה: מוחוקני בזה שחוקא בבור. אמר ליה: מנא דיעתי? – דתהו קרי ליה אבזה "בוכרא סכלא". – דלמא בוכרא דאמא הוא, דכל בוכרא דאמא נמי "בוכרא סכלא" קארו ליה. הדיא דאתא לקמיה דרבי חנינא, אמר ליה: מוחוקני בזה שהוא בכור. אמר ליה: מנא דיעתי? אמר ליה: דכי הווי אתו לגבי אבזה, אמר ליה: וילו לגבי שקחת ברי, דבוכרא הוא ומסי רוקיה. – ודלמא בוכרא דאמא הוא! – גמירי: בוכרא דאבא – מסי רוקיה, בוכרא דאמא – לא מסי רוקיה. אמר רבי אמי: מוחוקני שנקרע וננעא וכו' – אינו נטיל פי שנים, דאמר קרא: "ויהי הבה הבכור לשניא", עד שיהא פי משעת הויה. רב נחמן בר יצחק אמר: אף אף נידון כגון סורר ומורה, דאמר קרא: "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה", עד שיהא פי משעת הויה. אמימר

ותנאו בטל – דאין אדם מתנה על מה שכתוב בתורה, והוי קודשי, העגשה מעשה, והתנאי כמאן דליתיה, בדעשה בלא תנאי דמי. בביב של ממוז. – שאר וכסות אבל ענת השמש – מזוה היא, וגערא דגופא הוא. תנאו קיים – הקדושין קדושין, ויש לה עליו עונה, אבל לא שאר וכסות. ומתנינן נמי – של דבר ממוז הוא. חתם אף מחלה – שעל מנת בן בקלה קדושין, ובההיא הנאה ומקדש לה מחלה ליה, ובין דקבלה לקדושין מניה – תנאיית למחול, אבל הבא מי מחלה מה הנאה יש לו לבן שמתחלה אף על פי ששתק הבן – אין זו מחלה, דאינו רוצה לדבועס את אביו. ולא גרסינן מי ידע דמחיל. האומר איש פלוני – ידעה הוא בני בכורי – מהמתניין ליה לאב לטול פי שנים. דאפילו רבנן דפלוני ארביי הוהו לקמן בשמעתי, ואמרי איני נאמן – הני מילי ברמחוקין לן דלא בכור הוא. אבל ברבא ממוזין לן דה מעידו בכור – מודו דנאמן, דאמרין לקמן אלא לרבנן ימירי למח לי – בערין דהכרא. אבל אמר יירש פלוני בני תנה הוא בכור – ולא אמר "בכורי" – או לא יטול פי שנים, דלמא בורא דאמא קאמר, והוי בכור לבחן אבל לא לחלה, דלא הוי ראשת אורי דידה. ומספקא ליה דבינן ליה פי שנים, ואפילו אבא תפיס – מספקין מיעה. דלא קרינא בני ימירי לאחריה, דאבתי ממסאקין. מוחוק אני בן – ועל אחר עמו (כו). בורא סוכלא – בכור שותה. דכל בכורא דאמא בכורא סוכלא – מספקין ליה – ולא משום שטותה, אלא לפי שאינו בכור גמור. כמו "הדס שותה", שאינו כשר. מוחוק אני בזה שהוא בכור – והדי עד אחד עמו. והאי בכור היה שמו שכתה, כדלמיה. דכי וחי אתו – החוששן פעיניה, שכתה בוי – שם הבכור. ולא הדיי בריה דרבי חנינא דאמרין ב"לא יתפיר" (בבא בתרא נב. א.), אמר רבי תנאי: לא שכיב שכתה ברי אלא דקיי תאינאה בלא זמנה. מסי רוקיה – לען. אמר רבי אמי – בכור העולר טומטום, שאין ניכר בו לא זכרות ולא נקבות, ולאור זמן נקרע ומנעא וכו', שהיה שבו ופצוי טעונין בגוף. ורובא נקט, דאף על גב שגמנא בכור גמור, וכל שכן אנדורוגניטס, שאין ספקין עתיד לחודע. והוי – קרא יתירא הוא. ליה – אמימר

אמימר

בבא בתרא. יש נחלוקי - פרק שמיני דף קכז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספות

אמימר אמר: אף אינו ממעט חלק בבורה - אורח טומטום שנקרע ונמצא זכר, אם הוא פשוט ואינו בבור, ולא נכס הוא תשעה מנים; וכן פשוט וטומטום
— חולקים הנכסים תחלה שלשה חלקים באילו אין כאן פי אם בבור ופשוט, והטומטום כמאן דליחיה. ומניע לחלק הכבור ששה מנים שון שני הלכתינו
פי שנים בפשוט, נמצא חלק בבורה שלשה מנים. וחרים וחולקים הששה מנים הותרים בין שלשותן. נמצא הכבור נטול וזמשה מנים והטומטום והפשוט נטולין כל אחד
שני מנים. אבל אי היה מנועט - לא היה הטל הכבור אלא ארבעה חצוי מנים, פי שנים כנגד כל אחד. ודחי דאינו מנועט חלק בבורה - אבל חלק פשוט מיהא מנועט
מכולי, מאי שיקאן וילדו לו גנים - והיה חלק
הכבור. מי שנתאן אף בשעת לידה. חלק הכבור
כנגדו חלק בבורה, ומנועט לחלק בבורה מן
הכבור. דחיבו משעך קרא: כנגד הבנים משעת
לידה יטול חלק בבורה, ודחינו חלק גדול, ולא
נחשוב טומטום עומד. שלא יטול הכבור אלא
כנגד שנים מהם. כדשון מרובין - מנועט חלק
בבורה. אף אין אמר בטמא לידה - שבעה, אם
נקרע ונמצא זכר. ואם אשבעים אם נמצא
נקבה, דכתיב "וילדה זכר וטמאה", והכי נמי
כתיב: ואם נקבה תלד וטמאה שבעים". וילדת
טמאה אף על פי שאינה רואה דם. אף אש
ניטול לשבעה - לדחות שבה, כדדרשנו "עש
קלה, אף: "ויבוס השמיני", "ויבוס" - אפילו
בשבת. המפלת טומטום - וכל זמן שלא נקרע
מספקין ליה בבור ובנקבה. מדרשיונים - פי
לא זכרוה ונקבות. תשב לזכר - ימי טוהר דזכר,
וימי טמאה דנקבה. שתמנא שבעים משעת
לידתה אפילו אם לא תראה דם, ומשבעים
לדחת תשב על מן טוהר אם תראה דם, פי
ארבעים לידתה, ודחינו שלשים ושלשה ימי
טוהר דזכר וחסר שבעה מנים, שמנחה שבעים
לטמאה ספק. תיובתא דרב שריבא - וכל
כלל לא חשיב לה זילדת, לא לטמאה ולא
לטהרה. לימא תיחיו נמי תיובתא דרב שויבי
— דאיהו נמי דריש לענין מילת. עד שיחא עב
משעת לידה, רואה חרין לגבי טמאה לידה.

ואילו האי תנא חשיב ליה זכר לענין טמאה לידה, דקתני תשב לזכר. תנא - דמסכת נדה, ספקו מספקא ליה אי האי "וילדה זכר" לחכי בעינן - דליחיה זכר משעת לידה בין
לגבי טמאה בין לגבי מילה, ואלו לחומרין ליחיו עילו חומיין זכר, דשמיא לא דרשין האי "וילדה זכר" לחכי בעינן ולחייו זכר, אלא לכדאמרין במסכת נדה (לא, א): אשה
מזונית תחלה - וילדת זכר. ויהי טוהר לטמאה קאמר, אלא דשמא כלמי שבת. דלמאן דרשין "וילדה זכר" - שיהא זכר משעת לידה. אבל רבי שמעון קלולא דריש, דקא
פטר לה מטמאה לידה. הלכך, אי לא דפישטא ליה - לא היה דריש קלולא. הלכך היא (ברייתא) וצריך לדחות משנה תיובתא. אי הכי - דמספקא ליה היכא דנקרע ונמצא
זכר, אם אינו טמאה לידה אי לאו, אם כן אמאי היבנו ימי טוהר דזכר, כדקתני: זכר ונקבה - דחינו ימי טוהר דזכר. וימי טמאה דנקבה והלא שמא אם קרע ונמצא זכר,
שמא אינו למידרש "וילדה זכר" - לטהר את אמו ומי ימי טוהר ליה, ואמאי ליבנו לה ימי טוהר כלל? בהו היה ליה למיתני: תשב לזכר ונקבה
ולגדה. דחי פרישה: זכר וטמאה דנקבה שבעים, אפילו בלא ראייה. דלמאן לית לה, ולגדה - לאחן שבעים מיד אם תראה דם ראייה זכר וטמאה נדה, ולמאן
דלמא זכר היה, ואתן לו למידרש: עד שיחא זכר משעת לידה, ולית לה ימי טוהר כלל במסכת נדה משקין: למא הזכר זכר? כלומר, בכל מקום דקתני לנקבה ולגדה, למא לי
למיתני לזכר כדחיידי? אם ליתן לה ימי טמאה זכר - האי קתני תשב לנקבה, וצריך שבעים, ואם ליתן לה ימי טוהר דזכר - האי קתני: ולגדה. ומנועט ללא תניח לה ימי
טוהר כלל ומשנעך נפקא מינה שאם תראה יום שלשים וארבעה לחלתה ותיחור ותרואה יום ארבעים ואחד - היא מקולקלת לענינה, שמא לא היה לה ימי טוהר ודחת תחלת
נדה ברייתא יום שלשים וארבעה, ובראייתא ארבעים ואחד היא לחלתה ותיחור, ואם תראה שלשה רפופין - צריכה שבעה נקיים ורקבין, או שמא זכר ילדה, ראיית יום שלשים
וארבעה חזי ימי טוהר, ותתה ברייתא ארבעים ואחד היא תחלת נדה - ויהי היא בספק וזה נדה עד שתשב שבעה עשר ימים נקיים. כדמפרש במסכת טריבין (א, א) ואם ישבה
לה שבעה עשר ימים שבעה ימים שבעה עשר ימים שבעה ימים הללו, ואם לא תראה כי אם ארבעה - טובלת
בליל שמיני ומנועטת עם רעתה. ואחר שבעה ימים הללו בארץ עשר יום של ימי זבה, שאם תראה בהתחילא או בסופו שלשה ימים רפופין - היא זבה גדולה
וצריכה שבעה נקיים ורקבין, ולעולם לא תחזור לקדמותה לזוית תחלת נדה עד אחר שבעה נקיים. ואם לא ראתה בכל אחד עשר יום הללו עד שנים עשר - הדי היא תחלת
נדה בכל המעשה ואחרי פרישה, לזכר הכבור אחר עשר יום שבין נדה לגדה. קשיא - אבל תיובתא מנח אינה כשכיל שחסיח מן (תבחייתא) וצריך לדחות ומתנה: ודמי למומה:
לזכר וטמאה ולגדה. (הגדה) לזכר הזכר זכר, שהיא חסרה ויש שלשים וארבע לידתה אמרין טמאה היא, ואף על דבא תיבנה ימי טוהר דזכר, דמספקין ליה בטל וזל
ותשב לגדה. וכי חזי היא יום ארבעים ואחד, שאם חסרה ויש שמונה לראייה, ותיבתה לזוית שומרת יום כנגד יום - ומרין ולד היה זכר, ראייה זכר וטמאה זכר וטמאה זכר
היה, והשתא הוא דרואה תחלת נדה. והשתא מקלקלתי לה, דלא טבלה עד ארבעים ושמונה, שהוא שמיני לראייה אחרונה. ואי לאו שמוס ספקא דזכר - היה טבלה למחר ביום
ארבעים ושנים, ממה נפשך. ואף לא היה הוא - ויהי היא שומרת יום כנגד יום, ואי ולד היה נקבה זכר, אבתי היה זכר שומרת יום שמונה, דזכר מקלקל לה, וכן לענין
נקבה. כלומר, וספקא דנקבה לראייה שלם, ויש שמונה ושמונה, ולא טבלה עד שמונה ושמונה, ואי ראתה ביום שבעים וארבעה. ותי פסיקין ליה בלא דלא הוא - ויהי טבלה
למחר ביום (שמונים ושנים), דקרייתא ליה שמונים ואחד באחד עשר יום שבין נדה לנדה היא, ומשום דמספקין דלמא ולד היה רואיית שבעים וארבעה דם טוהר, אמרין הדשתא
דדמיא תחלת נדה. כן פרישה רבינו שלמה זכר עדיק לרביה (נדה ל ב) עד באן מהדריה. כן - ויהיה הכן - שיהא זכר משעת לידה, ולא טומטום - ואף על פי שנקרע אחרי
כן ונמצא זכר. כדריבא אמר - דטומטום שנקרע, אף על פי שנגרש זכר, אינו נטול פי שנים. אלא כבור ולא ספק לאפוקי מאי - אי לאפוקי ספק כבור - פי שעתא דלא שקיל
חלק בבורה אלא אם כן מייתי ראייה שהיה הכבור לאפוקי שמונה זכר, או נטמא ראייה ליה, ואני קריב ביום שבעים וארבעה. שתי נשים - של אחד אחד. כמבאר - איאן ידוע אחרי קום
לזוית ראשת אונן. כובדין הרישאה לו היה - ואי חזי מינייהו ותבע חלק בבורה מן האוחין, אם כבור אני - תנו לי בשביל עצמי, ואם לאו - תנו לי בשביל אחד, שהרי נתן לי
חלקי, וספקין עילוי שלי לזכר כבור אחר חלקי, וכל למפלו ליתין חלק בבורה כולי מי שריעה. ואתי קריתא חלק אפוקי למעטי, ואף על פי דמריטא אית ליה - חזייה הכותב
הוא שני יתנו לו חלק בבורה מן הספק, אלא וכל למפלו לרבה - כשדרשן כן - הוכיבו - כשדרשן כן, ויהי חלק בבורה שבת יתנו, ויהי חלק בבורה שבת יתנו, ויהי חלק
לא אתא למעטי אלא מאי דמי לפמעטי, כגון בלא הזכר כלל, בלא היה חלק ספק בשעת לידה. דחיבו משמע "ויהיה חלק בבורה" - שיהא זכר משעת לידה ולא טומטום, ושקא
בבור משעת לידה ולא ספק, וטענין מהכא דחיב להכתא - דאם הזכר ולמסוף נתערבו מיהא כובדין הרישאה. היו חמוקין - לאו בעינן שמיעדן שראו שנולד קודם לזוית, ויהי חלק
דאם כן - אין אהב נאמן. אלא בקול בעלמא, כעין שאמרנו למעלה, דהו קרי ליה בבורא. על אחר - מן הבנים, מהו? מי מדימינן לאב במקום חוקה שמכשת דבריה, ואי לא?

בבא בתרא. יש נוחלין – פרק שמיני דף קכח עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

1 אהה יתרתו לו התבונה – וזמן לאו טענה זו. ואף על גב דאמרין ב"חוקת הבתים"
2 (לעיל ב, א) הנהדרות אין לך חוקה – ונ"י מילי ליה חוקה – אבל לאחר שלש שנים
3 – יש לך חוקה. והבא נמי – כגון שהחזיק בו שלש שנים, או בקטן המוטל בעריסה,
4 דינן לו חוקה באלתר. או בעבד שלא ראה אותו בעדים זה המעטרע בביתו של
5 זה. ור' עקיב חשבונו וכו' – ורבותא היא, דקאמר

1 אהה יתרתו לו התבונה – וזמן לאו טענה זו. ואף על גב דאמרין ב"חוקת הבתים"
2 (לעיל ב, א) הנהדרות אין לך חוקה – ונ"י מילי ליה חוקה – אבל לאחר שלש שנים
3 – יש לך חוקה. והבא נמי – כגון שהחזיק בו שלש שנים, או בקטן המוטל בעריסה,
4 דינן לו חוקה באלתר. או בעבד שלא ראה אותו בעדים זה המעטרע בביתו של
5 זה. ור' עקיב חשבונו וכו' – ורבותא היא, דקאמר
6 ליה האי חשבונו וכו' – והיה פטור לגמרי
7 זה המחזיק מכל שבתות שבעולם, דקימא
8 לך אין נשבעין על העבדים, שבעות (מב),
9 ב, ואינו מחזיק שבעות כלל. וגם זה התובע
10 אין שבעות מועלת לגבות מזה. דכל השבעין
11 שבתורה נשבעין ולא משלמין, אם לא מרצונו
12 של זה שמטיל עליו שבעות לישבע והשול
13 ונשבע – זה התובע. או "כיל" – זה המחזיק
14 לחזור בו, ולומר: משטה הייתי בך. שהרי פטור
15 הייתי, וגם לא חשבתי לך שבעות כדי לישבע
16 ולשולל, דאין אתה שבעות ונטיל, ולא הקייתי לך
17 בקיץ לתת לך את השבד אם תשבע עליו, אלא
18 כיון דעל פני נשבעי ובוצאתו – צריך לתת לו
19 העבד. דכיון דהטיל עליו שבעות – הא הדימנא
20 שבעות, וכמאן דאדיל ליה שהוה עבדו של זה
21 הנשבע דמי. והאי דנקט "עבדי גבנת" – רבותא
22 נקט, דלא מביעני שאר משלמין. שהתובע
23 חייב שבעות כל אלא ישלם, והוא התכבד על
24 שכבודו – דלא בעי מהוה רבי ולמומר "אשבע
25 אני ואפטר". ללא אפילו עבדים, דלא שיכא
26 ברו שבעות כלל – אפילו הכי, כיון דהשבעי
27 לא מצי דריב ביה. אמר לך **אבא** – לית
28 דין. אבא פסול מן התורה לדוננו לא לכות
29 ולא לחובה, כדפסקין לו בסנהדרין (בב, א) מ"לא
30 וזמנו אבות" וגו'. שלשה רועי בקר – שאינו
31 בקיאי ברין. ורועי אןן לא נקט, משום דרשמיני
32 ניהו, ודסתם רועי בהמה דקה גולטין ניהו,
33 וסופלין לכל דין שבעות. אבל אבא ואבין –
34 כשרין מיהא לדינן של אחרים. יכול ואבין –
35 – דדרימין בעלמא בלא קצין הוא דקאמר ליה.
36 והבסימ אוסרים אנוי יכול לחזור בו – והוא
37 הדין לגבי שבעות התובע, שנשבע על העבד
38 ונטיל. ודבריהו, אף על גב דלא הוי אבא
39 הכי, כיון דקיבל עליו – אנוי יכול לחזור בו. ומשני: אף קא משמע לן רבי אבא –
40 דאמר "ושבעת אנוי לך" דאין יכול לחזור בו. דחתם נמי ב"אתן לך" פליגי, שהתובע
41 אומר לשבעת נאמן עליו אבא, שאם חייבנו – אתן לך. ואפילו הכי אמר רבון דאנוי

1 **הכי** גרסין: ונשבע אנוי יכול לחזור בו – פירשו: אף נשבע כבר – אנוי יכול לחזור
2 בו. אבל אם לא נשבע – יכול לחזור בו. כדאמרין ב"זה בורר" (סנהדרין ב, ב).
3 מחלוקת לאחר גמר דין, אבל לפני גמר דין – דברי הכל היה יכול לחזור בו. והבא, אף
4 על גב דאמר "השבע וטול" – יכול לחזור, כיון שערין לא נשבעו אלא קודם גמר דין. וכן
5 משמע בריש "דמפקד" אבא בציגא לב, ב.
6 אמר רבינו משלם" וכו' ואמר "אנוי משלם",
7 מהו מי אמר מיהדר ביה? אלא, ויכול לחזור
8 בו, דהוי נמו קודם גמר דין. והא דאמר בריש
9 "שבעות הדיינין" (שבעות על, א) ואם אמר
10 "אנוי נשבע" – פורטין אותו מיד, ואמר רבינו
11 חם היינו שנסלקין אותו, כדי שיישביש מלחורו
12 בו. אבל אם רצה לחזור ולבא לבית דין אלישבע
13 ודרשת ביה, אלא קעת קעת, מנא ליה את
14 דקאמר הכא דקסבר הלכה כחכמים: דלמא סבר
15 דלפני גמר דין מחלוקת, אלא אריז גמר דין –
16 דברי הכל אנוי יכול לחזור בו. אלא רשיי פירש:
17 אמר הכי "אנוי נשבע" – פורטין אותו מיד, ושוב
18 אנוי יכול לחזור בו. והבא גרס נשבע בלא ויה,
19 שישבע בעל כרחו. והוא דריש "דמפקד" אבא
20 מציגא לז, א) דקאמר מי אמרינן מיהדר קא
21 הדר ביה, אף על גב דאנוי יכול לחזור בו, מכל
22 מקום אין דרעתו לחזור ובעי לאסרוהי בו דינא
23 ולא מוקי ליה כפיאלא. דכדאי גזנא אבא התם.
24 אבל לפירוש זה אפי שפיר פסקא שבעות
25 ככל הני דרשלא רבי אבא, ואם כן אפילו קודם
26 גמר דין אנוי יכול לחזור, וביזה בורר" מספקין
27 דלפני גמר דין יכול לחזור, אם לא כשנאמר
28 הבא: אפילו קודם שבעות חשיב גמר דין כי אמר
29 "רעונן השבע וטול". **מא** בר רב אשי מנשר
30 כאבא דאבא – וזה תוספת. והלא אפילו שני
31 בשני אמר פירק "זה בורר" (סנהדרין ב, א)
32 דפסול, וכל שכן זקנו ויש לומר: דאבא דאבא
33 כשר שפיר. דאיתפולא דרא. **לית** הלכתא במזב
34 כר שפיר – פירש כגונסות דאפילו עד חוק פול
35 הדרות פסול. ואין גראה לרבינו יצחק, כיון
36 דאתפולא דרא כל כך.
37 **פירתא** ונסתמא פסול – ואף על גב דגבי גט
38 מבשריין, שאם היה בשעת כתיבה פותח
39 יכול לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" לאחר שנסתמא – שאני התם, דאקילו רבנן להבשר
40 אפילו אשה וקרובים.

נשבע

1 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
2 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
3 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
4 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
5 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
6 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
7 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
8 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
9 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
10 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
11 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
12 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
13 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
14 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
15 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
16 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
17 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
18 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
19 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
20 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
21 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
22 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
23 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
24 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
25 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
26 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
27 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
28 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
29 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
30 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
31 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
32 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
33 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
34 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
35 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
36 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
37 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
38 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
39 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
40 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –

1 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
2 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
3 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
4 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
5 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
6 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
7 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
8 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
9 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
10 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
11 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
12 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
13 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
14 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
15 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
16 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
17 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
18 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
19 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
20 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
21 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
22 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
23 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
24 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
25 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
26 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
27 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
28 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
29 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
30 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
31 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
32 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
33 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
34 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
35 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
36 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
37 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
38 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
39 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –
40 אבא רבשי. **אמר אבי אריז** – כגון בנז של חבא –

בבא בתרא. יש נוהלין – פרק שמיני דף קל עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
תוספות

הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה – נראה דדוקא בן בין ברוקה ובה בין הבנות, כפירוש רבינו שמואל.

האי מלא יוכל לכבר נפקא – פירוש: מדקאמר רחמנא חלקל כבורה אין יכול לשנות – ממכלל חלקל פשיטות יכול לשנות. ולמה לי קרא ד'בין' הנדחלו את בניו? וזהו מצי

למורה: ולשמעון, לרבנן נמי קשה, אמאי אינו יכול לחלק פשיטות יכול לשנות. והא כיון דבתיבי ילא

יכול לכבר – ממכלל חלקל פשיטות יכול.

שיבול – לא גרסינן 'וחלא דין הוא'. תלמוד

דבריו קיימין, ועל מי שאין ראוי לו לירושו – אין דבריו קיימין. **נמרא טעמא דאחר**

במקום בת וכת במקום בן, הא בן בין הנשים וכת בין הנבות – דבריו קיימין; **אימא סיפא,**

רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אם אָמר על מי שראוי לירושו – דבריו קיימין; היינו תנא

קמאי? וכי תימא: רבי יוחנן בן ברוקה אפילו אחר במקום בת וכת במקום בן קאמר –

והתניא, רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: לא נחלקו אבא ורבננים על אחר

במקום בת וכת במקום בן, ושלא אָמר פלוס. על מה נחלקו? על בן בין הנשים וכת בין

הנבות, קאמא אומר: יירש, והנשים ואיברים: לא יירש! – ואיבעית אימא: מדקאמר "לא

נחלקו" מפלג דתנא קמא סבר נחלקו. **אימא:** פוליה דרבי יוחנן בן ברוקה היא,

במקום שיש בן – לא אָמר פלוס; הא בת בין הנבות ובן בין הנשים, אם אָמר יירש פל

נכסיו – דבריו קיימין, שרבי יוחנן אומר: אם אָמר על מי שראוי לירושו – דבריו קיימין.

אָמר רב יהודה אָמר שמואל: הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה. וכן אָמר רבא: הלכה כרבי

יוחנן בן ברוקה. אָמר רבא: מאי טעמיה דרבי יוחנן בן ברוקה? אָמר קרא: "ותיה ביום

התנילו את בניו", התורה נתנה רשות לאב להתנילו לכל מי שיצאה. אָמר רבי אביו: הא

מי"לא יוכל לכבר" נפקא! – הווא מופיעי ליה לכדתניא, אבא חנן אָמר משום רבי אלעזר:

הא

לאשמועינן דאפילו באחר במקום בת אתא רבי יוחנן לאפילו

עליה דתנא קמא, ולמסר דבריו קיימין. ורישא נמי ברוחא תני, דאפילו בבן בין הנשים אמרי רבנן אין דבריו קיימין. ונמצא ירשא מיתנא להשמענן כל דרבנן, דאפילו

בבן בין הנשים אמר לא אמר כלום, וסיפא מיתנא להשמענן כל דרבני יוחנן בן ברוקה, דאפילו באחר במקום בת פליג אדרבנן ומייתיב קיימין, ולא לירוש מיה

כרדייקין לעיל. טעמא דאחר במקום בת, הווא הדין נמי לבן בין הנשים דלא אמר כלום. אלא משום רבי יוחנן בן ברוקה נשנית. דאתא רבי יוחנן בן ברוקה למיתב

אם אמר על מי שראוי הוים ולמחר לירושו אחר שתמות בתו – דבריו קיימין, ואף על גב דהשתא מיהא רבי חזי לירושו. ואם אין ראוי לירושו אחר בתו, כגון ודהו, ויש

לא חזין דאחין דקומין לאחו אביו – לא אמר כלום, הוואלן ואן ראוי לירושו עד שתמות בתו ואחיו. ומשנינן: דפרסאמר רבי ישמעאל לא נחלקו מפלג דפליגי הכיורו עליו

ואמרין נחלקו – ומתניתין רבנן, דדומקני לפלוגתיהו אפילו באחר במקום בת, ומתניתין כולה כדפרישית. **ואיבעית אימא** – לא פליגי רבנן עליה דרבי ישמעאל, אלא

דבולי עלמא מודו דלא פליגי באחר במקום בת. ודאי לא אמר כלום, אלא בבן בין הנשים הוא דפליגי רבנן ורבי יוחנן בן ברוקה. והאי דקאמר: רבי יוחנן בן ברוקה אומר: אם

אמר על מי שראוי לירושו רביו קיימין – היינו בבן בין הנשים, דראוי השתא לירושו. והקאמר: רבי יוחנן בן ברוקה היינו תנא קמא – תריץ: כולה מתניתין דרך בבא בתרייתא

– רבי יוחנן בן ברוקה היא, דשמענין לתנא קמא דאמר בני ריבה לאחוי ומיעט לאחד דאם אמר משום ירשה לא אמר כלום, דהיינו בן בין הנשים, ואתא אידו למימר דידית.

ההכי קתני: האומר "איש פלוני יירשני" במקום שיש בת, "בתי תירשני" במקום שיש בן – או "בתי תירשני" במקום שיש בן – לא

אמר כלום. אלא **רבי יוחנן בן ברוקה** – וכדמשמע טמא דמתניתין, דמשמע דבבן בין הנשים קאמר. כרדייקין לעיל וכדאוקומנא דבולה רבי יוחנן בן ברוקה היא. ואיכא נמי

לדיקן מדרל קאמר שמואל: הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה אפילו אחר במקום בת וכת במקום בן, וטעמא דרבי יוחנן בן ברוקה דמפרישין לקמן, מ'בין הנדחלו את בניו', משמע

1 לירושו – שאם קידש אשה בפני עדים, חזר ואמר בתך כדי דבור: לחזו מתנה ולא

2 לחזו קודשין – אין שומעין לו, ומקודשת ואינה מקודשת. וחומרא דרבנן היא, משום

3 לעז ממזרות אם תנשא לאחר בלא גט. משנה האומר איש פלוני יירשני – אפילו

4 אחיו, במקום שיש להווא מנוחה בת. או בתי תירשני – ויש לו בן, לא

5 אביו כלום – שעקר את הבנים ממקומו.

6 ודייקין נמריא: הוא בן בין הנשים, דראוי לו לירושו, ודייקא

7 לירש קצת – קנה גם הכל. ולפום דך דייקא

8 לא מתוקמא דך סיפא אליבא דהווא תנא

9 לדעיל, דקתני גבי ריבה לאחוי ומיעט לאחד

10 שאם אמר משום ירשה – לא אמר כלום, היינו בן בין הנשים, ואפילו הכי קתני ירשא

11 דלא קני. ובגמרא מתרצינן לה. אם אמר על

12 מ'בית מדי, אימא סיפא אם אמר על – הווא משמע על –

13 כגון שהוא ראוי לירושו במקנה, כגון בן בין

14 הנשים, והלכך דבריו קיימין אם אמר יירש

15 הכל. ועל מי שאין ראוי לירושו – כגון אחיו

16 במקום בתו, או בתו במקום בנו. נמרא טעמא

17 הדיו מנהג על מה שכתוב בתורה –

18 דקמדישר לאחד במקום בת, דלא חזי השתא

19 למיחר מדי, אימא סיפא אם אמר על –

20 שראוי לירושו דבריו קיימין היינו תנא קמא

21 – דהכי משמע על מי שראוי לירושו בעשה,

22 דהיינו בן בין הנשים, או בת בין הבנות במקום

23 שאין בן, וכי תנא – קפליגי רבי יוחנן

24 עליה דתנא קמא אפילו אאחר במקום בת.

25 דשמענין לתנא קמא דרדיב ליה מתנה על

26 מה שכתוב בתורה אפילו בנו בין הנשים או

27 בת בין הבנות, כדקתני ירשא בני ריבה לאחד

28 ומיעט לאחד, שאם אמר משום ירשה –

29 לא אמר כלום, וכל שכן באחר במקום בת,

30 כדקתני סיפא: האומר "איש פלוני יירשני" כי וזו אחי עריך למור זו קתני. או וזו אחי עריך למור זו קתני. או וזו אחי עריך למור זו קתני.

31 עליה דתנא קמא, ולמסר דבריו קיימין. ורישא נמי ברוחא תני, דאפילו בבן בין הנשים אמרי רבנן אין דבריו קיימין. ונמצא ירשא מיתנא להשמענן כל דרבנן, דאפילו

32 בבן בין הנשים אמר לא אמר כלום, וסיפא מיתנא להשמענן כל דרבני יוחנן בן ברוקה, דאפילו באחר במקום בת פליג אדרבנן ומייתיב קיימין, ולא לירוש מיה

33 כרדייקין לעיל. טעמא דאחר במקום בת, הווא הדין נמי לבן בין הנשים דלא אמר כלום. אלא משום רבי יוחנן בן ברוקה נשנית. דאתא רבי יוחנן בן ברוקה למיתב

1 תלמוד לומר לא יוכל לבכר - ואם תאמר: ולרנן, למה לי 'לא יוכל לבכר'? תמזי תימי
2 שיכול לשנות חלק בבורה, דאצטרך קרא למעשי; ולרבי יוחנן בן ברוקה נמי,
3 למה לי 'ביום הנחילו' דעל פרק מרזב למימר דחומר ולפינן שלא יוכל לשנות חלק
4 פשוטו - דאם בן לישתוק מ'לא יוכל לבכר', ומגילא דיענן שאין יוכל לשנות אל חלק
5 בבורה ולא חלק פשוטו, משום דחי' מנחה על
6 מה שכתוב בתורה. ואם בן על ברוך 'לא יבכר':
7 לא אצטרך אלא למעשי חלק פשוטו וש
8 לומר: דאי לאו 'לא יבכר' - היה אמניא דיכול
9 לשנות חלק בבורה, משום הדורע כחו שאינו נוטל
10 בראי. והשתא אצטרך שפיר 'ביום הנחיל'
11 לרבי יוחנן בן ברוקה, ולא נילף חלק פשוטו בקל
12 וחומר מחלק בבורה דאין יכול לשנות.
13 **שהרי** חותבה מנאן - אן אפשר כפירוש
14 רבינו שמואל: חותבה מנאן ודה -
15 הדיני למעלה מצומת הגידין. ודא ברפא 'אלו
16 טרפות' (תולין נ) וצרך להיות: כזמה הנקשה,
17 ודילן על, או אצמנת הגידין גופא קאמר. תמזי
18 שהרי חותבה מנאן בר. אלא יש לפרש: בגון
19 בטחול, דקיימא לן (שם נה, ב) נידק בטחומיה -
20 טריפה, בקולשה - כשרה.
21 ושמע

1 **מה תלמוד לומר** "לא יוכל לבכר"? **לפי שצאמר:**
2 **"היה ביום הנחילו את בניו, שיכול, והלא דין הוא:**
3 **ומה פשוט שיפה פחו, שנוטל בראוי בקמחוק -**
4 **התורה נתנה רשות לאב להתחיל לכל מי שיצעה,**
5 **בכור שהוריע פחו, שאינו נוטל בראוי בקמחוק - לא**
6 **כל שפניו תלמוד לומר: "לא יוכל לבכר". ואמר: "לא**
7 **יוכל לבכר" מה תלמוד לומר "היה ביום הנחילו**
8 **את בניו? שיכול, והלא דין הוא: ומה בכור שהוריע**
9 **פחו, שאינו נוטל בראוי בקמחוק - אמרה תורה:**
10 **"לא יוכל לבכר", פשוט שיפה פחו, והלא בראוי**
11 **בקמחוק - לא כל שפניו תלמוד לומר: "היה ביום**
12 **הנחילו את בניו, התורה נתנה רשות לאב להתחיל**
13 **לכל מי שיצעה. אמר רבי ויקרא אמר רבי אמי אמר**

1 יוכל לבכר מה תלמוד לומר - והלא כתיב בתריה 'הבכור בן השנאה יכיר'.
2 לפי שצאמר והיה ביום הנחילו את בניו - דשמעת שיכול לכל אחד מבניו מה
3 שיצעה, וכיול אפי' לזון שאר הבכורה יעביד מן הבכור לות לכל מי שיצעה. עס שאר
4 נחלה: דמה פשוט שיפה פחו בר שנטל בראוי, בדחלק פשוט אל כתיב 'וכל אשר
5 ימנא לו'. ויאמר לא יוכל לבכר - ולא
6 אצטרך 'ביום הנחילו'. כאמי, דלמה דדיקנן
7 בכורה לא יוכל לבכר, אבל חלק פשוט נחיל
8 למי שיצעה תורה - כרבי יוחנן בן ברוקה,
9 איתמר. כמא קא מופילי - נהי דמר שמיע
10 ליה הכי, ומר שמיע ליה הכי, מאי בעייה?
11 הלכה עדיפא - שפוסק הלכה לעשות כן.
12 אבל בי אמרין 'הורד' - אינא למימר דעה
13 דרואה, דשמנת איתו דרין לא נפסק כרבי יוחנן
14 בן ברוקה. אלא על ידי טענות אחרות זכה את
15 כל הבכסים לאחור מן הבנים. כגון שאמר האב
16 לשון מתנה עם לשון וירשה, ולדבריה דכל
17 דבריו קיימין. כדאמרין (בבא בתרא בוב, א)
18 נמי: לאו כפירוש תאמר אלא מכללא תאמר,
19 הדואא בכור דאדיל וזבין נבבסי ירדיה בר.
20 דסבר הורא דמשום תאמר עשנתא נפסק כן.
21 והמעשה מהוה טעמא אחריא. אבל כיון
22 דקבע הלכה - או אין לפשפש בדבר. ועד
23 כבר מעשה רב - כשמוקין לעשות מעשה -
24 או יש לסמוך ולעשותה. ודא ברפא 'הלכה
25 כפלוגתא' - אין סומכין לעשות כן עד שיאמר
26 הלכה למעשה. כדלמון. דאי אמר 'הלכה' -
27 איכא למימר דרך למודא אבון מהי, אבל אם
28 בא מעשה ליתו - הוה מוקדק ויתר,
29 כדאמרין בסמוך: אין למודק הלכה מפני למוד.
30 אבל שמהרה לעשות - שוב אין לפשפש
31 אחריו. אין למודי הלכה - כלומר, אין למודק
32 לעשות. לא ספי תלמוד - שאם לומד דרב
33 דרך למודא, ואמר: מסתבר טעמא דפלוגתא
34 אין לתלמודי למודין משום הלכה. דשמא אם
35 יבא לידו מעשה דיקדק ויתר, ויראמט אוד
36 דבר. ולא ספי מעשה - אם יראם רבו עושה
37 מעשה - אל יקבע הלכה בכך. דשמא טעה
38

14 רבי הנינא אמר רבי: הלכה כרבי יוחנן בן ברוקה. אמר ליה רבי אבא: הורדה איתמר.
15 כמאוי קמפילני? מר סבר: הלכה עדיפא, ומר סבר: מעשה רב. תגו רבנן: אין למדין הלכה
16 לא מפי תלמוד ולא מפי מעשה - עד שאמרנו לו הלכה למעשה. שאל ואמרנו לו הלכה
17 למעשה - ילך ויעשה מעשה, ובכבר שלא דרמה. מאי 'ובכבר שלא דרמה'? והא כל התורה
18 בולה דמיו מדינאן לה! אמר רב אשי, הכי קאמר: ובכבר שלא דרמה בטריפות; והתניא: אין
19 אוזורים בטריפות זו וזוהי לזו; ואל תתמה, שהרי חותבה מנאן וזמה, חותקה מנאן ויתיה.
20 אמר ליה רבי אסי לרבי יוחנן: פי אמר לן מר 'הלכה הכי', נעביד מעשה? אמר: לא תעבידו
21 עד דאמינא 'הלכה למעשה'. אמר להו רבא לרב פפא ולרב הונא בריה דרב יהושע: פי
22 אית פסקא דדינא דדיי' לקיימוי וחותו ביה פיקא - לא תקרעוהו עד דאתיתו לקמאי, אי
23 חתי ל' טעמא - אמינא לכו, ואי לא - דהרנא בי. לאחר מיתה - לא מוקיע תקרעוהו, ומבמר
24 נמי לא תגברו מניה; לא מוקיע תקרעניה - דאי הווי תתם, דלמא תתו אמינא לכו מנאן,
25

מבמר

1 בענעל שפס דין של אותו המעשה. והרבה טעין ברבא הלמוד, כדאמרין 'הא דפלוגתא לאו כפירוש תאמר אלא מכללא תאמר', וטעה כסברא. עד שיאמר לו הלכה למעשה
2 - דכיון ששאל על ידי מעשה, ואינו יודעין ברבא אלא מה שהוא אומר להם - אין לומר: טעם חזו ביה דלא ידע. ובמקום אחר אמרין: אין למודין הלכה מתוך משנה. כגון
3 זה שכתב במשנה 'והלכה כדבריו'. כגון זה דתנן במסכת נדה (נ, א) רבי אליעזר אומר: ארבע נשים דיון שדין שכתו, דהמשפחה כזמה תשפה ותהא זבה, וגי יולדת בזוב מעת לעת,
4 דברי רבי אליעזר (נדה לו, ב). וזה חוב שברקו יום ראשון ומצאו טהורה וכו' (שם סח, ב). ובשלתתן פון במשנה 'הלכה כדבריו', ואפילו קבע שמואל הלכה כמותו בתלמוד,
5 ואשמענן דאין מודין הלכה ממשנה אי לאו דקבע הלכה כמותו. ובמכות (מת, א) תנן איהו ממור? שמעון התנמינן. כל שחיבין עליו כרת והלכה כדבריו. ואי לאו
6 דפסיק בתלמוד הלכה כמותו - לא סמכין אפסק דמתניתין. אבל בהלכות הפסוקות דבריי האמוראין - ודאי סמכין, דכיון שפסקום וכתבוהו בר אשי ורבינא שהם סוף הוראה
7 דרבי אהו הלכה למעשה. אלא שרבי יוחנן לבדו היה חומרי לעצמו, ואמר לתלמידיו כדלמון כל קבע יעשר דבר. עד שיאמר להם הלכה למעשה. והדיני תלמוד - סמכין,
8 ודלא ויהי הלכה למעשה. אלא שרבי יוחנן לבדו היה חומרי לעצמו, ואמר לתלמידיו כדלמון כל קבע יעשר דבר. עד שיאמר להם הלכה למעשה. והדיני תלמוד - סמכין,
9 ביה מזהות פסק הלכה פשוט. ויראה לו טעם אחר. בעיניו. ומיהו: לאחר שפירשו יש להם לעשות מה שפסק להם, ודא כל מי חזי לא הדר ביה. וכל שכן שיש עליו לסמוך
10 על הלכות החבוטות בתלמוד כמו שסידרן בר אשי, דהא קיימא לן בבבא מציעא (פג, א) רב אשי ורבינא סוף הוראה, ולמי נשאל עד בשעת מעשה, אם לא נסמוך על ההלכות
11 הפסוקות בתלמוד כמו שסידרן בר אשי, דקתני: עד שיאמר לו הלכה למעשה? הא אין אדם רשאי לחוש דבר מעתה ולא אדאי כמו שפסקו האחרונים כך נעשה. והכי אמרין
12 (בתלכת פאה) וצרך לומר: בפרק שן דפאהו ירושלמי: רבי ועירא בשם שמואל אמר: אין למודין לא מן ההלכות ולא מן התורות ולא מן התוספות. אלא מן התלמוד, כלומר,
13 מדברי האמוראין. ולא מפי מעשה הכתוב במשנה וברייא. כגון דפליגי רביע עליה, עד שיאמר הלכה למעשה, כלומר: כן הלכה, כך ועשה כן. אי נמי, שיאמר לו הלכה כדי
14 לעשות מעשה. כגון שאם ושאול לחכמים: מעשה בא לידך, ואל תעשה כן? ואמר: לה הלכה כפלוני. אף על פי שאמרם - חזו הלכה למעשה. ודאי וישנה
15 מעשה - כל מינו עשה עד, כך, ולא יתא צריך עד לשאלו לאלה מעשה שכא לידו. ובכבר שאל לידו. לזון דבר מתוך דבר. הא כל התורה בולה לכו' - כדאמרין
16 בעירובי (כא, ב) גבי שלמה ואבטרא בדרימי. כפיריות - ללמוד זו מזה. כגון טרפות אמר מן רישא. כדאמרין: וירחפס כבבא. שאין חותה איתריסם חזו. אין אמרין כטרפות
17 זו זומה לזו. שרדי חותבה מנאן - בעומת הגידין וזמה. דטרפיה בכך. חותבה מנאן - למעלה מצומת הגידין. וחותה. שחקר הבער עד העצם כשרה. כדאמרין בביבמה
18 המקשה' (תולין על, א), ומקל וחומר היה לנו לומר שהיא טריפה. אי אמר בר הלכה הכי - בטעה שאנו למודין לפניו, מי בעדינן עובדא על פי אותה הוראה? עדי דאמינא
19 לכו הלכה למעשה - שאמר לכו הלכה בשעת שחשאלו לי על ידי מעשה. ובשעת מעשה אדם ירא לזון ומכין לבו יותר. כדאמרין לעיל: אין למודין הלכה מפני תלמוד. עד
20 שיאמר לו הלכה למעשה. פסקא דדינא - שפסקוהו ומסורוהו לאדם להיות לריאה ביד - אל תקרעוהו לבטל דבריי. דאי הוה וכו' - ושמא גם אתם תמצאו תירוצי לקשייתכם.
21

ואל

[דף ב' ע"ב]

היתה למטה מעשרה ותולה בה עטורין שהן ראויין לספד בהן - מומעטין בה לפסול. ואם לאו - מומעטין בה לכשר. היתה למעלה מעשרים אמה ותולה בה עטורין שהן ראויין לספד בה - מומעטין בה לכשר, ואם לאו - מומעטין בה לפסול. אמר רבי שמוי: בשם שאמרו למעלן בה אמרו למפון. קש ותבן אין מומעטין בה, עפר וצורות - מומעטין. אמר רבי יוסה בי רבי בון: עלו בו עשבים - אין מומעטין בה. מנין למעלה מעשרה שהיא רשות אחרת? רבי אבהו בשם רבי שמעון בן לקיש: "וניעדתי לה שם ודברתי אתה מעל הכפרת". וכתיב: "אתם ראייתם כי מן השמים דברתי עמכם". מה דבור שנאמר להלן - רשות אחרת, אף דבור שנאמר כאן - רשות אחרת. וארון לא תשענה? רבי זעירה בעי: מנין לכפרת שהיא טפחה? תנא רבי חנינה בן שמואל: כל הכלים שהיו במקדש נתנה התורה מדת אורכן ורחבן ושעור קומתן, הויז מן הכפרת שנתנה התורה מדת ארבה ורחבה, ולא נתנה שעור קומתה. ונלמדינה מפלי קטן שבמקדש - "ועשית לו מסגרת טפח סביב" - מה כאן טפח אף כאן טפח. או אינו אלא "ועשית זר זהב למסגרתו סביב" - מה כאן כל שהוא אף כאן כל שהוא? מאי גדוין: רב אחא בר יעקב אמר: "פני", אין "פני" פחותים מטפח. רבי יוסה בעי: אילו מגדל שהוא עומד בתוך הבית גבוה כמה שפוא אינו מתר להשתמש מתוכו לבית ומן בית לתוכו? אלא בשעת שהיה מרבע להן את הרוחות אנו קימין. ניהא כמאן דאמר באמת ששה. ברם כמאן דאמר באמת המשה. וארון לא שבעה טפחים ומחצה הוא? רב יעקב בר אחא אמר: דבית רבי ינאי ורבי שמעון בן יוצדק. חד יליף לה מן הארון. והורגה יליף לה מן העגלות. ולא ידעינן מאן דיליף לה מן הארון מאן דיליף לה מן העגלות. מסתברא דבית רבי ינאי יליף לה מן הארון, דבית רבי ינאי אמרי: ארון תשעה וכפרת טפח. ורבי שמעון בן יוצדק יליף לה מן העגלות. רבי זעירה בעי: מנין לעגלות שהן גבוהות עשרה? אמר רבי יוסה: ואפלו תימר גבוהות עשרה. לא בן תני בשם רבי נחמיה: "צב"

[דף ג' ע"א]

כמין קמרכטה הוי. אילו חור ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבע, שפוא אינו אסור להשתמש מתוכו לרשות הרבים ומרשות הרבים לתוכו? אלא בשעה שהיו מושיטין את הקרשים מוזו לזו תרומות הוי. תני, רבי אומר: ארבע אמות אף על פי שאין שם ארבע דפנות. רבי שמעון אומר: ארבע דפנות אף על פי שאין שם ארבע אמות. רבי יהודה אומר: ארבע אמות וארבע דפנות. וכן היה רבי יהודה מתיב במוזותה. אף על פי שאין שם ארבע אמות וארבע דפנות. מסתברא דרבי יהודה יודה לאילין רבנן. ואילין רבנן לא יודוין לרבי יהודה, שאף על פי שיש שם ארבע אמות וארבע דפנות

שהיא פטורה מן המזוזה ואינה מובלת בפעשויות. רבי שמעון אמר: ארבע ורבנן אמרי: שלש. מה טעמו דרבנן? "סבות", "סבות", "סבות" – הרי שלש, אחד למעלה ושנים למטה והשלישית מדבריהן. מה טעמא דרבי שמעון? "סבת", "סבת", "סבות" מלא – הרי ארבע, אחת למעלה ושלוש למטה והרביעית מדבריהן. רבי תייה בר אדא אמר: תרין אמורין, חד אמר טעמו דרבנן והורגה אמר טעמא דרבי שמעון. מה טעמו דרבנן? "וסבה תהיה לצל יומם מחרב" – הרי אחת למעלה, "סבות", "סבות", "סבות" – הרי שלש. מאי טעמא דרבי שמעון? "וסבה תהיה לצל יומם מחרב" – הרי אחת למעלה, "סבת", "סבת", "סבות" מלא – הרי ארבע. רבנן דמירין שמעון טעמא דרבי שמעון וטעמו דרבנן מן תרין קריא: "וסבה תהיה לצל יומם מחרב" – הרי אחת. וילמחסה ולמסתור" – הרי שנים. "מזרח וממערב". רבנן עבדין מזרח וממערב אחת. רבי שמעון עבד מזרח וממערב שנים. ונתני בן, שנים בהלכתן והשלישית אפילו טפה. רבי תייה בשם רבי יוחנן: שנים של ארבעה ארבעה טפחים, והשלישית אפילו טפה – בשר. רב הושעיה בעי: אותן של טפח שנתנן באמצע מהו? חזר ואמר: אותן של ארבעה טפחים שנתנן באמצע, מה הו? רבי יעקב בר אהא: בחדין עובדא אתא קומי רבי יסא ואכשר. בן, חצר שהעמידו מקיפין אותה הרי העמידו בךפנות. והא מתניתא פליגא! עשויות בהלכתן – בשורות, שלא בהלכתן – פסולות. סברין מימר באמצע. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: אלו שלא כנגד אלו. רב אמר:

[דף ג' ע"ב]

אותה של טפח צריכה שתהא משוכה מן הכתל טפה. שמואל אמר: אפילו כנוסה כפוח רואין אותה כאלו היא יוצא. רבי בא היננא בר שלמיה, רב ירמיה בשם רב: אפילו כנוסה כפוח – רואין אותה כאלו היא יוצא. רבי יעקב בר אהא אמר: רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש חד בחדין וחד בחדין. בהנא ואסא עלון והוון קומי רב בהדא דשמואל. רבי יודה בר פזי בשם רבי יהושע בן לוי: והוא שתהא נתונה בתוך שלשה טפחים בלתיים. רבי שמעון בן לקיש בשם רבי יוסי בן הנינא: געין ארבעה קנים בארבע זוויות של פרום, וקשר גמי מלמעלה – מציל משם פאה. אמר רבי יוחנן: במהיצת שבת כן מהיצת פלאים. אמר רבי יוחנן: מעשה שהלך רבי יהושע בן קרח אצל רבי יוחנן בן נורי לנגינד, והראוהו שדה אחת וביתרתה היתה נקראת, והיו שם פרצות יותר מעשרה, והיה נוטל אעים וסותם, ודוקרנים וסותם, עד שמעטן פחות מעשרה. אמר: בזה כן מהיצת שבת. אמר רבי תייה: מתניתא אמרה כן – מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה. אם אומר את שהפאה מצלת יותר מעשר – דין חבל אחד. רבי יונה אמר, רבי הושעיה בעי: הוה פאה מה את אמרת? מלמעלה? מן הצד? אין תימר מלמעלה – כל שבן מן הצד. אין תימר מן הצד הוא מלמעלה לא, אין תימר מלמעלה יאות אמר רבי

חגיי. אין תימר מן הצד לא אמר רבי חגיי פלוג. רבנן דחיפא בשם רבי שמעון בן לקיש: לגבה אפלו עד מאה אמה. אמר רבי יודן: הדיא דאת אמר לענין פלאים, אבל לענין פאה – לא תהא פאה גבוהה מן הקורה. אמר רבי יוסי: היא פלאים היא שבת. על דעתיה דרבי יוסה, מה בין פאה מה בין קורה? קורה מצלת מרזח אחת, פאה אינה מצלת עד שתהא מוגפפת מארבע רוחותיה. ואתיא כהיא דאמר רבי זעירא בשם רב המנונא: פאה אינה מצלת עד שתהא מוגפפת מארבע רוחותיה. אמר רבי בא בר מקל: מוטריפלויות שבפרכים – אסור למלטל תחתיהן, מפני שהן סוף תקרה, ואין סוף תקרה מצייל משם פאה. אמר רבי פנחס: אתא עובדא קומי רבי ירמיה בארבע עמודים ועליהם ארבעה פיסטיליות, והתיר למלטל תחתיהן משום פאה. רבי בון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא: פאה, מהו שתצייל בסכה. אמר לון: פאה מצלת בסכה. סוף סכה, מהו שצייל בסכה? אמר לון: אין סוף סכה מצייל בסכה. מה בין זה לזה? זה נעשה לכף, וזה אינו נעשה לכף. אמר רבי אבהו: כל אילין מיליאי – לענין משא ומתן, הא להורות – אסור להורות.

[דף ד' ע"א]

מה אם סוכה קלה את אמר אסור, שבת החמורה לא כל שבץ? רבי בון בר הויה בעא קומי רבי זעירא: מאן תנא פאה מצלת לא רבי יוחנן בן נורי? אמר ליה: אדחי תנא. נמצאת אומר לענין פלאים כל הפחות משלשה בסתום, משלשה ועד ארבעה, אם העומד רבה על הפרוץ – מתר, ואם הפרוץ רבה על העומד – אסור. מארבעה ועד עשר, אם העומד רבה על הפרוץ – מתר, ואם הפרוץ רבה על העומד, כנגד העומד – מתר, כנגד הפרוץ – אסור. יותר מעשר, אף על פי שהעומד רבה על הפרוץ, כנגד העומד – מתר, כנגד הפרוץ – אסור. לענין שבת, כל הפחות משלשה בסתום. משלשה ועד ארבעה, מארבעה ועד עשר, אם העומד רבה על הפרוץ – מתר, ואם הפרוץ רבה על העומד – אסור. יותר מעשר, אף על פי שהעומד רבה על הפרוץ – אסור. רבי חנניה רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן: לית כאן משלשה ועד ארבעה – יש כאן פרצה שלשה אין כאן מקום ארבעה. מתיב רבי מנא והתנינן, מקיפין כפניום וקנה יש לו מקום; אמר ליה: לא תתיביני פחות משלשה, שכל הפחות משלשה בסתום הוא. רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: מכל מקום, מפיון שהעומד רבה על הפרוץ – מתר. ראשי פסל היוצאין מן הסכה – נדונין בסכה. רבי חונה בשם רבנן דתמן: ובלבד על פני קלה. רבי יעקב בר אחא רבי יסא רבי יוחנן בשם רבי הושעיה: ואפלו כנגד הדפן. רבי יעקב בר אחא, רבי תיאי, רבי יוחנן בשם רבי הושעיה: ואפלו שלא כנגד הדפן. על דעתיה דרבי יסא ניקא. על דעתיה דרבי הויה בר בא, מה היקלטה פה חמתה מרבה מצלתה. ושחמתה מרבה מצלתה פסילה. הא מחצה למחצה בשרה. סכה מדבללת שצלתה מרבה מחמתה בשרה. הך את אמר 'בשרה',

והכא את אמר פסולת? רבנן דקיסרין רב יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה: שניא היא באלין שדרבו לפסע.

[דף ד' ע"ב]

הלכה ב', מתניתין – ספח הישנה, בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. איזו היא הישנה? כל שעשאה קדם לחג שלשים יום, אבל אם עשאה לשם החג, אפלו מתחלת השנה בשרה.

גמרא – תני, צריד לחדש בה דבר. חבריא אמרו: טפה, רבי יוסה אומר כל שהוא. מאן דאמר כל שהיא, ובלבד על פני פלה. אף במצה בן. מצה הישנה, תפלוגתא דבית שמאי ודבית הלל. אמר רבי יוסה: דברי הכל היא. מפיון שלא עשאה לשם פסח – דבר בריא שלא דקדק בה. סבת הרועים סבת היוצרים – בשרה. סבת הכותים, עשויה פהלכתה – בשרה, שלא פהלכתה – פסולת. העושה ספח לעצמו, מהו אומר? ברוד אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות ספח. לאהר? לעשות ספח לשמו. נכנס לישב בה, אומר: ברוד אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בפסה. משהוא מברך עליה בלילי יום טוב הראשון – אינו צריד לברך עליה עוד מעתה. תנין בר בא בשם רב: זמן, מפיון שחשבה, מהו שיהא צריד להזכיר זמן? רב הושעיה אומר: צריד להזכיר זמן. רבי אילא אומר: צריד להזכיר זמן. רבי ובידה אומר: צריד להזכיר זמן. רבי הייא בר אדא עביד לה שמועה. רבי זעירה, רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה, רבי יודה בר פזי בשם רבי חמה אבוי דרבי הושעיה: מפיון שחשבה – צריד להזכיר זמן.

הלכה ג', מתניתין – העושה סבתו תחת האילן – כאלו עשאה בתוך הבית. ספח על גבי ספח – העליונה בשרה והתחתונה פסולת. רבי יהודה אומר: אם אין דיורין בעליונה – התחתונה בשרה.

[דף ה' ע"א]

גמרא – שני סכין זה על גבי זה, העליון חמתו מרבה מצלתו. התחתון אין חמתו מרבה מצלתו, על ידי זה ועל ידי זה צלתן מרבה מחמתן. פסה יתא ביניהון ויצטרפו? תריין אמורין, חד אמר: עשרה. והרנה אמר: ארבעה. מתיב מאן דאמר עשרה למאן דאמר ארבעה: משום אהל מצאנו אהל שהוא טפה. רבי יהודה אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה בשרה – מה דיורין ממש, או אפלו ראויה לדיורין? מן מה דתנא חד סב קומי רבי זעירא: ואפלו התחתונה בשרה, לית בר נש אמר: 'אפלו' אלא דהוא מודה על קדמיותא, תדא אמרה דיורין ממש.

הלכה ד', מתניתין – פרום עליה סדין מפני החפזה או תחתיה מפני הנשור, או שפרס על גבי הקנוף – פסולה, אבל פורס הוא על נקליטי המטה.

גמרא – תני, תולה בה קיטיות – בשורה. אמר רבי חנניה: הדיא דאת אמר: מן הצד, הא מלמעלן – פסולה, או תחתיה מפני הנשור – אמר רבי יוסה: לא אמרו אלא מפני הנשור,

[דף ה' ע"ב]

הא שלא מפני הנשור – בשורה. אבל פורש הוא על נקליטי המטה – רבי ביבי בשם רבי יוחנן: שכן הוא עושה חלל באצילי ידיו.

הלכה ה', מתניתין – הדלה עליה את הנפן את הדלעת ואת הקפוס וסבך על גבן – פסולה, אם היה הסבך הרבה מהן או שקצצן – בשורה. וזה הכלל: דבר שהוא מקבל טמאה, אם אין גדוליו מן הארץ – אין מסבכין בו, וכל דבר שאינו מקבל טמאה וגדולו מן הארץ – מסבכין בו.

גמרא – רבי בא בשם רב: והוא שידלה אותן לקב. רבי יעקב בר אבהו בשם רבי זעירא: צריך לנענע. אמר רבי יוסה: תרתיהון לקולה, הדלה אותן לקב אף על פי שלא נענע, נענע אף על פי שלא הדלה אותן לקב. רבי בא היננא בר שלמיה, רב ירמיה בשם רב: סבכה בשלכיות – פסולה, בןכרים – בשורה, בנקבות – פסולה, סבכה באניצי פשתן – פסולה, בהוצני פשתן – בשורה. סבכה בחבלים, אית תניי תני: בשורה, ואית תניי תני: פסולה, מאן דמר בשורה – בחבלים של סיב, ומאן דאמר פסולה – בחבלים של פשתן. אמר רבי יוחנן: בתיב "באספה מוגרנד ומיקבד" – מפסלת שבגרון ושבגב את עושה לה סכה. רבי שמעון בן לקיש אמר: "ואד יעלה מן הארץ". אמר רבי תנחומה: דין פדעתייה ודין פדעתייה. רבי יוחנן דו אמר עננים מלמעלה היו – דו יליף לה "מאספה". רבי שמעון בן לקיש אמר עננים מלמטן היו – דו יליף לה מעננים. אמר רבי אבין: דין פדעתייה ודין פדעתייה. רבי יוחנן דו מדמי לה כמשלח לחברו חבית ומנקתה. רבי שמעון בן לקיש דו מדמי לה כהן דאמר לחבריה:

[דף ו' ע"א]

שלה קופתה וסב לה הפיו.

הלכה ו', מתניתין – חבילי קש וחבילי עצים וחבילי ורדים – אין מסבכין בהן. אם התירן – בשורות, וכלן פשרות לדפנות.

גמרא – רבי חייה בשם רבי יוחנן: מפני שהיא נראית כאוצר. רבי יעקב בר אביי, רב ששית בשם רבי חייה רבה: אין חבילה פחותה מכ"ה. היננא בר שלמיה בשם רב: קצר לסכה – אין להן ידות. קצר לסכה וחשב עליהן למאכל – בא במחשבתה. קצר למאכל וחשב עליהן לסכה, אחרים אומרים: עד שיהא חפש רבה על האכל ועל היד. רב כהדא דאחרים. מה אנן קיימין, קצר לסכה והויכשרו ואמר לכשיעשו מצותן אחוירם לגרו, צריכינן הכשר פעם שנייה או כבר הכשרן בידם? רבי יסא בשם רבי חמא בר חנינה: "וסבת על הארץ את הפפרת". מיפן שהדופן קרוי סכה, מיפן שעושיון דפנות בדבר שהוא מקבל טמאה.

הלכה ז', מתניתין – מספכין בנסרין דברי רבי יהודה ורבי מאיר אומר נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים בשרה ובלבד שלא יישן תחתיו.

[דף ו' ע"ב]

גמרא – רבי ירמיה בשם רב: כשיש בהן רחב ארבע נחלקו. רבי יסא בשם רבי יוחנן: במשופין בכלים נחלקו. והא רבי ירמיה בשם רב כשיש בהן רחב ארבע נחלקו הא אם במשופין לפלים דברי הכל כותר, מן מה דאמר רבי ירמיה: סככה בשלכיות פסולת. אמרין כרבי מאיר הורי. הדיא אמרה – היא הדיא היא הדיא. הא רבי יוסה, הא רבי יוסי בשם רבי יהודה: במשופין לפלים נחלקו, הא כשיש בהם רחב ארבעה – דברי הכל אסור. מן מה דהורי רבי יוסא בסדרא רבא: 'מלתרה מספכין בה', ואמרין כרבי יודה הורי. הדיא אמרה – היא הדיא היא הדיא. שמואל אמר: הדיא דאת אמר לארדה, אבל לרחב – כשר. רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין: בין לארדה בין לרחב כשר. רבי זריקן בשם רב המנונא: כדברי מי שהוא פוסל כאן פוסל כאן. רבין ורבי בון בעון קומי רבי זעירה: מה רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תריהון אמרין. אמר לון: משם שאין סכה פסול פוסל אלא בארבע אמות. מתניתין פליגא על רב המנונא, סבה שאינה מוחקת אלא ראשו ורבו ושלחנא. והכיא נסר ויצרף ממנו שלשה טפחים. אין תימר לרחב – לית יכול, דאמר רבי זריקן בשם רב המנונא: כדברי מי שהוא פוסל כאן פוסל כאן. אלא בן אנן קיימין לארדה. ואפשר שלא יישן תחתיו.

הלכה ח', מתניתין – תקרה שאין עליה מעזיבת, רבי יהודה אומר משום בית הלל: או מפקפק או נוטל אחת מבינתים, ובית שמאי אומרים: מפקפק ונוטל מבינתים. רבי מאיר אומר: נוטל אחת מבינתים ואינו צריך לפקפק.

[דף ז' ע"א]

גמרא – ואם פקפק – אינו צריך לטול אחת מבינתים.

הלכה ט', **מתניתין** – המקרה סבתו בשפודים או בארכות המטה, אם יש רוח ביניהן כמותן – בשרה. החוטט בגדיש לעשות לו סכה – אינו סכה.

גמרא – תני, יותר מכמותן. חבריא אמרין: שאין טפה נכנס לתוך טפה. התיב רבי בא בר מוטל: הרי כלי וכוכית, הרי טפה נכנס לתוך טפה. אמר רבי יוסה: תמן נכנס ויוצא, ברם הכא נכנס ואינו יוצא. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מפני שהיא נראית כאוצר. תני רבי הויה: "תעשה לך" – לא מן העשוי לך. מה נפק מביניהון? ישב בה. על דעתיה דרבי הויה – פסולה, על דעתיה דרבי יוחנן – בשרה.

הלכה י', **מתניתין** – המשלשל דפנות מלמעלן למטון, אם גבוה מן הארץ שלשה טפחים – פסולה. מלמטון למעלן, אם גבוה מן הארץ עשרה טפחים – בשרה. רבי יוסי אומר: בשם שמלמטון למעלן עשרה טפחים, כך מלמעלן למטון עשרה טפחים. הרהיק את הספוד מן הדפנות שלשה טפחים – פסולה.

[דף ז' ע"ב]

גמרא – אמר רבי יוחנן: לא אמר רבי יוסה אלא לענין סכה, אבל לענין שבת אף רבי יוסי מודה. מלתיה דרבי חנינא אמר: אף לענין שבת. דאמר רבי חנינא: שלטון בא לצפורין ותלו בו קיטיות, והתיר רבי ישמעאל בי רבי יוסי לטלטל תחתיהן בשיטת אביו. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי שמואל בר רב יצחק: אתיא דרבי יוסי בן חנינה ברבי חנינה, ותריוהו פליגון על שיטתיה דרבי יהודה. דאמר רבי יוסי בן חנינה: רבי יודה ורבי יוסה ורבי חנינה בן עקביא, שלשתן אמרו דבר אחד. רבי יודה דגשרים המפלשין. רבי יוסי ההו דהכא. רבי חנינה בן עקביא, דתני שלשה דברים התיר רבי חנינה: התיר עצה שפבים, והתיר כצוצרה, והתיר הבאת לונטיות.

הלכה יא, **מתניתין** – בית שנפחת וסכך על גביו, אם יש בין הפתל לסכך ארבע אמות – פסולה. וכן בחצר שהיא מקפת אכסדרא. סכה גדולה שהקיפיה דבר שאין מסבכין בו, אם יש תחתיו ארבע אמות – פסולה.

גמרא – תני רבי הויה: אויר פסול פוסל בשלשה טפחים, סך פסול אינו פוסל אלא בארבע אמות. אמר רבי יוסה: אף אגן תנינן תרתיהון, אויר פסול בשלשה טפחים, דתנינן: הרהיק את הספוד מן הדפנות שלשה טפחים – פסולה. סך פסול אינו פוסל אלא בארבע אמות, דתנינן: בית שנפחת וסבך על גביו, אם יש בין פתל לספוד ארבע אמות – פסולה, היא פחות מיפן – בשרה. מהו לישן תחתיו? התיב רבי יצחק בן אלישיב: הרי טיט הנרוק משלים במקנה ואין מטבילין בו. והכא משלים בסבך ואסור לישן תחתיו. חזקיה אמר: מפני שהיא נראית כדפן עקומה. תני רבי הושעיה: מפני שהיא נראית כדפן עקומה. רבי בא רבי הויה בשם רבי יוחנן: מפני שהיא נראית כדפן עקומה. רבי זעירה רבי יסא בשם כהנא: מפני שהיא נראית כדפן עקומה. אמר רבי יונה לרבי יוסי: ולמה לי נן אקרין משום שאין סך פסול פוסל אלא בארבע אמות?

[דף ח' ע"א]

הלכה יב מתניתין – העושה סבתו כמין צריף או שפמכה לפתל רבי אליעזר פוסל מפני שאין לה גג וחכמים מכשירין מהצלת קנים מהצלת גדולה עשאה לשכיבה מקבלת טמאה ואין מסבכין בה ולסוכך מסבכין בה ואינה מקבלת טמאה רבי אליעזר אומר אחת גדולה ואחת קטנה עשאה לשכיבה מקבלת טמאה ואין מסבכין בה ולספוד מסבכין בה ואינה מקבלת טמאה.

גמרא – מודה רבי יעזר לחכמים שאם היתה נתונה על ארבעה אבנים או שהיתה גבוה מן הארץ פותח טפח שהיא בשרה. תני העושה סבתו כבית יער הלכנוז – בשרה. למי נצרכה לרבי יעזר. אבא בר בר הנא בשם רבי יוחנן: במהצלות אושא שנו. אמר רבי יעזר: סתם מהצלות אושא טמאות עד שיעשם אהלים. סתם מהצלות טיבריא טהורות עד שיעשם לשכיבה. רבי יצחק בר חקולה רבי שמעון ברבי הורין באילין על פתח התניות שהן טהורות. הורי רבי אימי: ארונה טמאה מהו לסבך בה? מהלכת רבי יעזר וחכמים. רבי יצחק בן רבי לעזר הורי מדחק להתיר ראשי מעדנים ולסבך בהן. תנינן וכן הפתיר ראשי מעדנים טהורה ואת אמר הכין:

פרק שני

הלכה א', מתניתין – הישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו אמר רבי יהודה נוהגין היינו ושנים תחת המפות בפני הוקנים ולא אמרו לנו דבר. אמר רבי שמעון: מעשה בטבי עבדו של רבן גמליאל שהיה ישן תחת המטה אמר רבן גמליאל לוקנים ראיתם טבי עבדי שהוא תלמיד חכם יודע שעבדים פטורין מן הסבך וישן לו תחת המטה. ולפי דרכנו למדנו שהישן תחת המטה לא יצא ידי חובתו.

גמרא - תמן תנינן אבל פורם הוא על גבי נקליטי המטה.

[דף ה' ע"ב]

וכא הוא אומר הכין. אומר רבי ליעזר: תמן הוא וטליתו תחת הספה ברם הכא הוא טליתו תחת המטה. מחלפה שיטתיה דרבי יודה תמן הוא אומר המעשה קדם לתלמוד. וכא הוא אומר הכין. סבר רבי יודה הישן תחת המטה פישן תחת הספה. כל שבין מחלפה שיטתיה דרבי יודה דתנינן תמן רבי יודא אומר אם אין דיורין פעליונה התחתונה בשרה הא אם יש דיורין פעליונה התחתונה פסולה. אומר רבי יוסה תמן יש שם חלל אחר ברם הכא אין כאן חלל אחר. מחלפה שיטתיה דרבן גמליאל. דתני טבי עבדו של רבן גמליאל היה נותן תפליון ולא מהו בידו חכמים וכא מהו בידו. שלא לדחוק את החכמים. אם שלא לדחוק את החכמים ישב לו חוץ לספה, רוצה היה טבי עבדו של רבן גמליאל לשמע דברי חכמים:

הלכה ב', מתניתין - הסומך סכתו לכרעי המטה בשרה. רבי יהודה אומר: אם אינה יכולה לעמד בפני עצמה פסולה.

[דף ט' ע"א]

גמרא - אומר רבי אימי: משם שאין מפעי המטה לסכך עשרה טפחים. אומר רבי בא: משם שאין מעמידין על גבי דבר טמא. והא תני מעשה באנשי ירושלים שהיו משלשלין מטותיהן לפני חלונותיהן והיו מסככין על גביהן. אין תימר משם שאין מעמידין על גבי דבר טמא - הרי מעמידין על גבי דבר טמא! הוי לית טעמא אלא משם שאין מפעי המטה לסכך עשרה טפחים.

הלכה ג', מתניתין - סכה המדבללת שצלתה מרבה מחמתה - בשרה. המעבה במין בית, אף על פי שאין הפוכבים נראין מתוכה - בשרה.

גמרא - רב ושמואל, חד אומר: מדוללת, וחורנה אומר: מדבללת. מאן דאמר מדוללת - בשצלתה מרבה. ומאן דאמר מדבללת - בשאין צלתה מרבה. תדא אמרה: צריכין הפוכבים שיהו נראין מתוכה. רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינה: בפוכבי חמה שנו.

הלכה ד', מתניתין - העושה סכתו בראש הענלה או בראש הספינה - בשרה ועולין לה ביום טוב. בראש האילן או על גבי הגמל - בשרה ואין עולין לה ביום טוב. שמים בידי אדם ואחת באילן, או

שתיים באילן ואחת בידי אדם - בשרה ואין עולין לה ביום טוב. שלש בידי אדם ואחד באילן - בשרה ועולין לה ביום טוב. זה הכלל: כל שינמל האילן והיא וכלת לעמוד בפני עצמה בשרה ועולין לה ביום טוב.

[דף ט' ע"ב]

גמרא - מה אנו קיימין? אם בנתינה בארץ - דברי הכל מותר! אם במפרשת - מחלקת רבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבה! אלא בן אנו קיימין בנתינה בארץ. רבי שמעון בן פרסנא בשם רבי אחא: רבי מאיר ורבי יוסה ורבי אלעזר בן עזריה שלשתן אמרו דבר אחד. רבי מאיר דלהנינו, דתנינו, מטמא משם גולל, רבי מאיר מטהר. ורבי יוסה דאהילות, דרבי יוסי אומר: הבית שבפנינה אינו מכיא את הטמאה. רבי לעזר בן עזריה, דתני, מעשה פרבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבה שהיו באין בספינה, ועשה לו רבי עקיבה סכה בראש הספינה ובאת הרוח והפריחתה. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה: עקיבה! איזה סבתך? נתנו באילן, למעלה מעשרה טפחים - אינו ערוב. למטה מעשרה טפחים - ערובו ערוב. ואסור למלטלו. למה משלשה מותר. וקשיא, אם ערובו ערוב - והא מותר למלטלו? ואם אסור למלטלו - לא יהא ערובו ראוי הוא לעבור על השכות ולזבל. מעתה, אפלו למעלה מעשרה. רב יהודה בשם שמואל: תפטר שהיתה כפרתו ארבעה. אמר רבי מנא: והיא שתהא רשות הרבים מוקפתו מפל צד, באומר שביטתי תחתיו. תני, נתנו בכלכלה ותלויו באילן, למעלה מעשרה טפחים - אינו ערוב, למטה מעשרה טפחים - ערובו ערוב ואסר למלטלו. למה משלשה מותר. וקשיא, אם ערובו ערוב יהא מותר למלטלו, ואם אסור למלטלו לא יהא ערובו ערוב. רבי אחא בשם רבי חיננא: ראוי הוא להפקה ולבטל רשות היחיד שבה. אמר רבי יוסה: הדיא אמרה ספקל שהיא נתן ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבעה, מפיון שהיא ראוי להופכו ולבטל רשות הרבים שבו. הדיא אמרה, שערובו ערוב ומותר למלטלו. תמן תנינו, שתיים בידי אדם ואחת באילן או שתיים באילן ואחת בידי אדם - בשרה ואין עולין לה ביום טוב. הכא את אמר - בשרה ואין עולין לה ביום טוב. והכא את אמר: ערובו ערוב ומותר למלטלו. אמר רבי ירמיה: באן מוקמלן באן מוקמטון. הדיא ילפה מן ההיא ותהיא ילפה מן הדיא. הדיא ילפה מן ההיא, שאם היה נתון בצדו של אילן - שערובו ערוב ומותר למלטלו. ותהיא ילפה מן הדיא.

[דף י' ע"א]

שאם היו שתי יתדות יוצאות וסכה על גביהן - שהיא בשרה ועולין לה ביום טוב. אמר רבי יוסה בין הכא בין תמן מן הצד היא.

מִסְכַּת מְקוֹאוֹת פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. גִּסְטְרָא שְׁהִיא מְשַׁקְעַת בְּקַרְקָע, בּוֹר וְגַת, וְיִרְדּוּ גִשְׁמִים וְנִתְמַלְאוּ – הָרִי אֵלּוּ פְּסוּלִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן גְּרוּרִין עַל גְּבֵי כְּלִי. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁר, שְׂאִין הַמַּיִם שְׂאוּבִין פּוֹסְלִין הַמְּקוּהָ עַד שִׁפְּלוּ לְתוֹכוֹ:

ב. הִיָּה בְּרֵאשׁוֹ שְׁלֶשֶׁת לּוּגִין מִיַּם וְיִרְדּוּ וְטָבַל בַּמְּקוּהָ וְהַשְּׁלִימָה לְאַרְבָּעִים סָאָה – כָּשֶׁר. סַחְטָן לְתוֹכוֹ – פְּסוּל. הַטָּבִיל בּוֹ אֶת הַסְּגוּס וְזָבוּ הַיַּמְנוֹ שְׁלֹשָׁה לּוּגִין מִיַּם בַּמְּקוּהָ – כָּשֶׁר. עָקְרוּ מִתּוֹכוֹ – פְּסוּל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשֵּׁר, עַד שִׁתְּכוּן לְתֶלֶשׁ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר: בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף יִשְׁבֵּר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אִף יֵטָה, וּבִלְבַד שְׁלֹא יַעֲרָה. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יוֹסִי אָמַר: זֶלַף בִּידֵי וּבִרְגְלָיו שְׁלֶשֶׁת לּוּגִין לְמְקוּהָ – פְּסוּל. הוֹלִיכִן עִם הַקְּרָקַע – כָּשֶׁר:

ג. לְגִיזֵן הַעוֹבֵר מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְכֵן בַּהֲמָה הַעוֹבֶרֶת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, זֶלְפוֹ בִּידֵיהֶם וּבִרְגְלֵיהֶם שְׁלֹשָׁה לּוּגִין לְמְקוּהָ – כָּשֶׁר. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא אֶפְלוּ עָשׂוּ מְקוּהָ בַּתְּחִלָּה – כָּשֶׁר. וְאִיזָה טֵיט הַנִּמְדָּד עִם הַמַּיִם? רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: הַנִּמְדָּד בְּלוּג. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: הַיּוֹצֵא בְּמִשְׁפָּךְ. וְאֵלּוּ הֵן קְנָה הַמְּדָה – זֶה הַסְּלוּל. הַטֵּיט שְׁבַצְדָּרִין – עוֹלָה לְמִדַּת אַרְבָּעִים סָאָה, וְאִין מְטַבִּילִין בְּהֵן. שְׁלֹשׁ גְּמֻמִּיּוֹת שְׁבַנְחָל, הַעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחַתּוֹנָה שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, וְהָאֲמַצְעִית שֶׁל אַרְבָּעִים סָאָה, וְסִילוֹן שֶׁל מַיִם בְּתוֹכָן וְיּוֹצֵא מֵהֵן, שֶׁל מִימֵי רְגֵלִים נִכְנַסֶּת לְתוֹכָן וְיּוֹצֵא מֵהֵן. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: רַבִּי מֵאִיר הִיָּה אָמַר: מְטַבִּילִין בְּעֲלִיּוֹנָה. וְאִנִּי אָמַר: בַּתְּחַתּוֹנָה. וְחֻכְמִים אָמְרִים: בֵּין זוֹ וּבֵין זוֹ אִין מְטַבִּילִין אֲלֹא בְּאֲמַצְעִית, שִׁישׁ בָּהּ אַרְבָּעִים סָאָה:

ד. שְׁתֵּי בְּרֻכּוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, זוֹ עַל גֵּב זוֹ, וּבִרְכָה שֶׁל שְׁלֶשֶׁת לּוּגִין בְּצַד הַעֲלִיּוֹנָה, וְנִפְתְּקוּ שְׁנֵיהֶן וּבָאוּ לְתַחַתּוֹנָה – כָּשֶׁרִין, שְׂאֵנִי אָמַר: 'שְׁלָמוֹ אַרְבָּעִים סָאָה

עַד שְׁלֹא יִרְדּוּ שְׁלֶשֶׁת לּוּגִין. שְׁנֵי מְקוּאוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, זֶה בְּצַד זֶה, וְנִפְּלוּ שְׁלֶשֶׁת לּוּגִין בְּתוֹךְ אֶחָד מֵהֵן וְנִפְסְקוּ וּבָאוּ לְתַחְבוֹ – כָּשֶׁר. וְרַבִּי יוֹסִי אָמַר: אִם נִטְלָה מִחִצָּה – פְּסוּל, אֲבָל רוּאָה אִנִּי אֶת דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בַּמְּקוּהָ שְׂאִין בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה וְנִפְּלוּ שְׁלֹשָׁה לּוּגִין וְחִלְקוּ לְשָׁנִים, שְׁזָה כָּשֶׁר לְהַקּוֹת עָלָיו, וְזָה כָּשֶׁר לְהַקּוֹת עָלָיו:

ה. שְׁנֵי מְקוּאוֹת שֶׁל עֲשָׂרִים עֲשָׂרִים סָאָה, אֶחָד שְׂאוּבִין וְאֶחָד כָּשֶׁר, יִרְדּוּ שְׁנַיִם וְהַשִּׁיקוּם וְטָבְלוּ בְּהֵן, אֶפְלוּ אֲדָמִים וְהַלְבִּינוּם אוֹ לְבָנִים וְהָאֲדִימוּם – הַטּוֹבֵלִין כְּמוֹ שְׁהִי, וְהַמְּקוּאוֹת כְּמוֹ שְׁהִי. שְׁלֹשָׁה לּוּגִין שְׁנִפְּלוּ בַּמְּקוּהָ, וּבַעַל קָרִי הַחוֹלָה שְׁנִפְּלוּ עָלָיו תִּשְׁעַת קַבִּין מַיִם, וְטָהוֹר שְׁנִפְּלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ שְׁלֹשָׁה לּוּגִין מַיִם שְׂאוּבִין, אֲבָא יוֹסִי בֶּן חוּנִי אָמַר: מְכַלִּי אֶחָד מִשְׁנַיִם וּמִשְׁלֹשָׁה – מְצַטְרָפִין, וּמֵאַרְבָּעָה אִין מְצַטְרָפִין. בָּא לוֹ בְּמַיִם שְׂאוּבִין חוּץ מִרֵּאשִׁי אֲצַבְעוֹתַי – רַבִּי אֲלִיעֶזֶר מְטָהֵר, וְחֻכְמִים אָמְרִים: אֶפְלוּ לֹא בָּא אֲלֵא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ – טָמֵא. בָּא רֵאשׁוֹ אֲבָל לֹא רַבּוֹ, רַבּוֹ אֲבָל לֹא רֵאשׁוֹ, אוֹ שְׂבָא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ מִלְּמַעְלָה אוֹ מִן הַצַּד – טָהוֹרִין, עַד שִׁבָּא רֵאשׁוֹ וְרַבּוֹ כְּדָרְכוֹ. מִקְצָתָן שְׂאוּבִין וּמִקְצָתָן אִינָן שְׂאוּבִין, אוֹ שְׁנִפְּלוּ לְתוֹכוֹ יֵין וְדָבֵשׁ וְחֵלֶב – טָהוֹר עַד שִׁיְהוּ כֶּלֶן שְׂאוּבִין, וְאֶפְלוּ הוּא טָהוֹר וְהֵן טָהוֹרִין – נְטִמָּאוּ וְטִמְאוּהוּ. הָרִי זֶה אָמַר: 'טָמְאֵנִי וְטָמְאֵנִי וְטָמְאֵנִי':

ו. טָהוֹר שְׁנִפְּלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ שְׁלֹשָׁה לּוּגִין מַיִם שְׂאוּבִין – טָמֵא. נִפְּלוּ עַל רֵאשׁוֹ אֲבָל לֹא עַל רַבּוֹ, עַל רַבּוֹ אֲבָל לֹא עַל רֵאשׁוֹ, אוֹ שְׁנִפְּלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ מִלְּמַטָּה אוֹ מִן הַצַּד – טָהוֹר, עַד שִׁפְּלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְעַל רַבּוֹ כְּדָרְכוֹ. מִקְצָתָן שְׂאוּבִין וּמִקְצָתָן אִינָן שְׂאוּבִין, אוֹ שְׁנִפְּלוּ לְתוֹכָן יֵין, דָּבֵשׁ, וְחֵלֶב, טָהוֹר עַד שִׁיְהוּ כֶּלֶן שְׂאוּבִין, וְאֶפְלוּ הוּא טָהוֹר וְהֵן טָהוֹרִין – נְטִמָּאוּ וְטָמְאוּהוּ. הָרִי זֶה אָמַר: 'טָמְאֵנִי וְטָמְאֵנִי'. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמַר: בְּטָהוֹרִין – טָהוֹר,

המקנה. ואם לאו - פוסל את המקנה. ואם היה מקבל כל שהוא מן הנקב ולמטה - פוסל את המקנה. במה דברים אמורים? מן הצד, אבל מלמטה, אפילו נקוב כמחט - אינו פוסל את המקנה. הלכה זו עלו עליה בני אסיא שלש רגלים ביבנה, ולרגל השלישי, הכשירוהו להם. אמר רבי אליעזר ברבי יוסי: הלכה זו הוריתי ברומי לטהרה, וכשבאתי אצל חברי, אמרו לי: יפה הורית. פקק בטיט ובבנין - אינו פוסל את המקנה. בסיד ובגפסיס - פוסל את המקנה. על גבי הארץ ועל גבי סיד וגפסיס, או שמרח בטיט מן הצדדין - אינו פוסל את המקנה:

ה. מעין היוצא לתלמי, ומן התלמי לברכה, ראשונים ראשונים - הרי אלו פסולין, מפני שהן נשאבין. כיצד עושה? נוקבין למעין שתוליד על שפתו כל שהוא, ונמצא מים מועטים מטהרין את המרבין, מחילין על גבי מת; דברי רבי יהודה. מים צפוי על גבי כל שהוא - מטבילין בהן על רום כקלפת השום, ועל רחב כשפופרת הנוד:

ו. מעין שמשוף כנדל, ורבה עליו מים שאובין והרחיבן - מטהר באשברן ואין מטהר בזוחלין, אלא עד מקום שיהא יכול להלך מתחלתו. ואיזהו תרדלית? מי גשמים הבאין במדרון, רואין אותן, אם יש מתחלתן ועד סופן צרוף ארבעים סאה - מטבילין בהן, ואם לאו - אין מטבילים בהן; דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין מטבילין בהן עד שיהיה לפניו עגל ארבעים סאה. ומעשה בכוכסים שהיו בירושלים, שהיו גודרים אותם בכלים וטובלין בהן. והכל מודים, שכלים שגדר בהן לא הטבלו:

מסכת מקואות פרק חמישי

א. גממיות על פי המקנה, וכן מקום פרסות רגלי בהמה על פי המקנה, אם היו מערבין כשפופרת הנוד - מטבילין בהם. ואם לאו - אין מטבילין בהם. ורבי יהודה אומר: הרי

מקל וחמר, ומה אם במקום שעשה שאר משקים כמים לפסל את הגויה בשותה רביעית - לא עשה את הטהורין כטמאים. מקום שלא עשה שאר משקין כמים לפסל את הגויה בשלשת לוגין - אינו דין שלא עשה את הטהורין כטמאין? השיב אבא יוסף החרני: מקנה יוכיח, שלא עשה בו שאר משקין כמים, ועשה בו את הטהורין כטמאין. השיב רבי על דברי אבא יוסף החרני: לא! אם אמרת במקנה - שעשה בו את הצרופין, תאמר בגוף - שלא עשה בו את הצרופין?

מסכת מקואות פרק רביעי

א. טבלא שנתנה תחת הצנור להדיח, וכן כלים שנתנן תחת הצנור להדיח - ראשונים ראשונים הכשרו לקבל טמאה. שלמו ארבעים סאה - הרי אלו טהורין. צנור שחקקו ואחר כך קבעו - פוסל את המקנה. קבעו ולבסוף חקקו - אין פוסל את המקנה:

ב. מים הנוזלין מאליהן, ומן הים ומן הנהר, והעולין באנטיליא - פוסלין את המקנה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: העולין מאליהן - אינן פוסלין את המקנה לפי שאינן נתלשין. רבי אליעזר בן יעקב אומר: גג שיש בראשו אחד ועשרים סאה של מימי גשמים - ממלא בכתף ונותן לתוכה תשע עשרה סאה ופותקן, ומערבין בחצר:

ג. היו ארבעים סאה ונפתחה, וכאו לתוף הבית - כשרין ואין מטבילין בהם, שאין מטבילין באויר. היה ראשו אחד מגיע לארץ - מטבילין בו, שאין מטבילין באויר. גל הנתלש מן הים ומן הנהר - אין מטבילין בו, שאין מטבילין באויר. ואם היו שני ראשון נוגעים בארץ - מטבילין בהן, ואין מטבילין בכפיזן:

ד. קסטלין המקלח מים לכרפין, אם היה נקוב כשפופרת הנוד - אין פוסל את

הן כְּעוֹקֵת הַמְעָרָה. הַחֹרִין שְׁבַמְקוּהָ - מְטַבְּלִין בְּהָן, וּבִלְבַד שִׁיְהִיו מְעַרְבִין כְּשׁוֹפְרַת הַנּוֹד. עֲרַבָה שֶׁהִיא מְלֵאָה כְּלִים וְהַשִּׁיקָה לְמִקְוֵה - צְרִיכָה כְּשׁוֹפְרַת הַנּוֹד וּמַעֲיָן כָּל שֶׁהָיָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם בֵּית הַלֵּל: בְּכָלֵי גָדוּל - אֲרַבְעָה טַפָּחִים, וּבְקֶטֶן - בְּרַבֵּן. קוֹמְקוּם שֶׁהוּא מְלֵא כְּלִים וְהַטְּבִילָן בְּמִקְוֵה, אָף עַל פִּי שְׁפִיו צָר כָּל שֶׁהוּא - כְּלִים שֶׁבְּתוֹכּוֹ טְהוּרִין. הִטְהוּ עַל צִדּוֹ - עַד שֶׁיִּהְיֶה בְּפִיו כְּשׁוֹפְרַת הַנּוֹד:

ב. מַעֲיָן הַיּוֹצֵא מִן הַתַּנּוּר, וְהַטְּבִיל בּוֹ צָנוּן וְדִלְעָת, אִם הָיוּ הַמַּיִם צְפִין עַל גִּבָּן בְּמִלּוֹאֵן - הָרִי אֵלּוֹ טְהוּרִין. שְׁתֵּי אֲצַבְעוֹת שְׁאֲמָרוּ - בְּכִינּוּנֵיּוֹת שֶׁל כָּל אָדָם, וְלֹא מֵאֲרַבְעָה בְּטַפָּח:

ג. כְּזֵית מִן הַנִּבְלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשֶּׁרֶץ, סֶפֶק יֵשׁ בְּהֵן כְּשַׁעוֹר, סֶפֶק אִין בְּהֵן כְּשַׁעוֹר - סֶפֶקֶן טָמֵא, שֶׁכָּל דְּבָר שֶׁעָקְרוּ מִן הַתּוֹרָה וְשַׁעוֹרוֹ מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים - סֶפֶקוֹ טָמֵא:

ד. מִטְּהַרִין אֶת הַמִּקְוֹאוֹת, הַתַּחְתּוֹן מִן הָעֲלִיּוֹן, וְהַרְחִיק מִן הַקְּרוֹב. כִּיֵּצַד? מִבִּיא סִילּוֹן שֶׁל יַעַץ אוֹ שֶׁל עֵצִים אוֹ שֶׁל כְּלֵי זְכוּכִית, וּמִנִּיחַ יָדָיו בְּתַחְתּוֹן עַד שֶׁתַּתְּמֵלֵא מַיִם, וּמוֹשֵׁקֵן וּמַשִּׁיקֵן אֶפְלוֹ בְּשַׁעֲרָה - וְדִיו. וְאִם נִכְפַף הַסִּילּוֹן כָּל שֶׁהוּא - פְּסוּל. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהָיוּ זֶה עַל גְּבִי זֶה, אֲבָל אִם הָיוּ זֶה כְּנֶגְדֵּךְ זֶה - מִבִּיא סִילּוֹן שֶׁל רְכוּבָה מִכָּאן, וְסִילּוֹן שֶׁל רְכוּבָה מִכָּאן, וְסִילּוֹן אֶחָד בְּאֲמָצַע, וּמַשִּׁיק וְיֹרֵד וְטוֹבֵל. כֹּתֵל שְׁבִין שְׁנַיִם מִקְוֹאוֹת שְׁסוּדֵק לְעַרְב - מְצַטְרְפִין. וְלִשְׁתֵּי - אִין מְצַטְרְפִין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חֲלוּף הַדְּבָרִים. נִפְרָצוּ זֶה לְתוֹךְ זֶה, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: טַפָּח בְּרַחֵב הַפְּרָצָה:

ה. הַמַּת בְּמִרְחָץ, הַקָּמִין - טָמֵא. הַמַּת בְּקָמִין, הַמִּרְחָץ - טָמֵא. הַנוֹגֵעַ בְּאֶבֶק - טָמֵא, וְטְהוּר בְּעֲלִיתּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַנוֹגֵעַ בְּאֶבֶק - טְהוּר, שֶׁלֹּא נִעְשָׂה אֶלֶּא לְשִׁמְשֵׁם עִם הַקְּרָקַע:

ו. הַמְטַהֲרֵת שְׁבַמְרָחֵץ הַתַּחְתּוֹנָה מְלֵאָה שְׁאוּבִין, וְעֲלִיוֹנָה מְלֵאָה - כְּשֶׁרִין. אִם יֵשׁ כְּנֶגְדֵּךְ הַנֶּקֶב שְׁלֹשֶׁת לֹגִין - פְּסוּל. וְכַמָּה יֵהָא בְּנֶקֶב וִיְהֵא בּוֹ שְׁלֹשֶׁת לֹגִין? אֶחָד מְשַׁלֵּשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שֶׁל בְּרַכָּה; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֶפְלוֹ תַּחְתּוֹנָה מְלֵאָה כְּשֶׁרִין וְעֲלִיוֹנָה מְלֵאָה שְׁאוּבִין, וְיֵשׁ בְּצִד הַנֶּקֶב שְׁלֹשֶׁת לֹגִין - כְּשֶׁרִין, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִפִּיל לְתוֹךְ הַבְּרַכָּה, אֶלֶּא כְּנֶגְדֵּךְ הַנֶּקֶב, וְעוֹלִין לְמִדַּת אֲרַבְעִים סָאָה. עַגּוּלֵי שֶׁלֵּג הַמְשַׁקְעִין בְּמִקְוֵה - הָרִי אֵלּוֹ מַעְלִין. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִין מַעְלִין. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהוּא מְבִיא טִיט הַנְּרוֹק בְּעַרְבָה, וּמַשִּׁיק, וְיֹרֵד וְטוֹבֵל:

ז. מִי כְּבָשִׂים וּמִי שְׁלֵקוֹת וּמִי זֵיתִים שְׁנִפְלוּ לְתוֹךְ אֲרַבְעִים סָאָה - מְטַבְּלִין בְּהָן, וּבִלְבַד שְׁאִין בְּהָן שְׁמֵן. הַתָּמֵד מִשֶּׁחַחֲמִין - אִין מְטַבְּלִין בּוֹ:

ח. מִקְוֵה שְׁאִין בּוֹ אֲרַבְעִים סָאָה, וְנִפְל לְתוֹכּוֹ יֵין וְנִשְׁתַּנוּ מִרְאֵיו - אִינוּ נִפְסֵל בְּשִׁלְשֶׁת לֹגִין. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא אֶפְלוֹ חֲזָרוּ מִרְאֵיו לְכַמּוֹת שֶׁהָיוּ - כְּשֶׁר. הָיוּ בּוֹ אֲרַבְעִים סָאָה וְנִפְל לְתוֹכּוֹ יֵין וְנִשְׁתַּנוּ מִרְאֵה חֲצִיּוֹ, הַטּוֹבֵל בֵּין בְּמִקּוּם הַמַּיִם בֵּין בְּמִקּוּם הַיֵּין - כְּאֵלּוֹ לֹא טָבֵל. נִפְלוּ לוֹ שְׁלֹשָׁה לֹגִין מַיִם, בֵּין בְּמִקּוּם הַיֵּין, בֵּין בְּמִקּוּם הַמַּיִם - כְּאֵלּוֹ לֹא נִפְל. הִיָּה שְׁאוּבַ וְהַשִּׁיקוּ, הַשִּׁיק בְּמִקּוּם הַיֵּין, זֶה וְזֶה - לֹא טְהוּר. הַשִּׁיק בְּמִקּוּם הַמַּיִם, מִקּוּם הַמַּיִם - טְהוּר, מִקּוּם הַיֵּין - לֹא טְהוּר:

ט. חִבִּית שֶׁנִּשְׁבְּרָה בַּיָּם הַגָּדוּל, וּמִרְאֵה אוֹתוֹ מִקּוּם כְּמִרְאֵה אוֹתוֹ הַיֵּין, הַטּוֹבֵל בְּאוֹתוֹ מִקּוּם - כְּאֵלּוֹ לֹא טָבֵל. וְלֹא עוֹד, אֶלֶּא אֶפְלוֹ נִפְל לְשֵׁם כִּפּוּר תְּרוּמָה - טָמֵא. מִקְוֵה שִׁישׁ בּוֹ אֲרַבְעִים סָאָה מְכֻנּוּת, וְיִרְדּוּ שְׁנַיִם וְטָבְלוּ, זֶה אַחַר זֶה, הִרְאִשׁוּן - טְהוּר, וְהַשְׁנִי - טָמֵא. כִּיֵּצַד הוּא עוֹשֶׂה? עוֹדָהּ הִרְאִשׁוּן בְּמַיִם, אֶחָד מְמֵלֵא בְּכַתֵּף וְנוֹתֵן לְתוֹכּוֹ, וְטְהוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עוֹדָהּ

רְגֵלוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן בַּמִּים, אַחַר יוֹרֵד וְטוֹבֵל – וְטָהוֹר:

י. הַטְּבִיל בּוֹ יוֹרֵה גְדוּלָה – הֲרִי זֹו טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהַמִּים מְקַלְחִין. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מוֹרִידָה דְרָף פִּיהָ וּמְטְבִילָהּ, וּמַעֲלָה אֹתָהּ דְרָף שׁוֹלִיָה. הַקּוֹפֵץ לְתוֹךְ הַמְּקוּהָ – הֲרִי זֶה מְגַנֵּה. הַטּוֹבֵל פְּעָמִים בַּמְּקוּהָ – הֲרִי זֶה מְגַנֵּה. הָאוֹמֵר לְחַבְרוֹ: כְּבוֹשׁ יְדֶךָ עָלַי בַּמְּקוּהָ – הֲרִי זֶה מְגַנֵּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּבוֹשׁ יְדֶךָ עָלַי עַד שֶׁתִּצָּא נִפְשׁוֹ:

מִסְכַּת מְקוּאוֹת פָּרָק שִׁישִׁי

א. אֶרֶץ הַכּוֹתִים – טְהוֹרָה. מְקוּוֹתֶיהָ, וּמְדוּרָהּ, וּשְׂבִילֶיהָ – טְהוֹרוֹת. אֶרֶץ הַעַמִּים, מְקוּוֹתֶיהָ, וּמְדוּרָהּ, וּשְׂבִילֶיהָ – טְמֵאִין. מְקוּאוֹת הַעַמִּים שֶׁכְּחוּצָה לְאֶרֶץ – כְּשָׂרִים לְבַעֲלֵי קְרִיִין, וּפְסוּלִין לְכָל הַטְּמֵאִין. וּשְׂבָאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁחוּץ מִן הַפֶּתַח – טְהוֹרִין לְכָל הַטְּמֵאִין, וְאִין צָרִיף לֹאמֵר לְבַעֲלֵי קְרִיִין. וְשִׁלְפָנִים מִן הַפֶּתַח – פְּסוּלִין לְבַעֲלֵי קְרִיִין, וְאִין צָרִיף לֹאמֵר לְכָל הַטְּמֵאִין; וְדַבְּרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּשָׂרִין לְבַעֲלֵי קְרִיִין, מִפְּנֵי שֶׁבַעֲלֵי קְרִי טוֹבֵל בְּאַרְבַּעִים סָאָה בְּכָל מְקוֹם. וְשְׁחוּץ לַפֶּתַח – כְּשָׂרִין אִף לְגִדּוֹת. אִמֵּר רַבֵּן שֶׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: הַלֵּכָה אֵין לִי, אֶלָּא מַעֲשֶׂה בַּמְעָרָה שֶׁהִיתָה בְּגִנְתּוֹ שֶׁל מוֹסֵס אֶחָד בְּרֵמוֹן, שֶׁהָיוּ כְּהַנִּים כּוֹבְשִׁין אֶת הַגֶּדֶר וַיּוֹרְדִין וְטוֹבְלִין לְתוֹכָהּ. אִמֵּר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֶׂה בַּמְּקוּהָ שֶׁבֵּין אוֹשָׁא לְשַׁפְרָעַם, וְהָיָה רַבִּי דוּסָא מוֹשִׁיב בּוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים כְּדֵי שִׁיקּוּוּ בּוֹ הַמִּים אַרְבַּעִים סָאָה. שׁוֹב מַעֲשֶׂה בְּבֵית עֲנַת שֶׁקּוּוּ יוֹתֵר מֵאַלְפִים כּוֹר, וּבָאוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן תַּרְדִּיּוֹן, וּפְסַל, שְׁאֵנִי אוֹמֵר: נִכְנְסוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְזִלְפוּהָ בְּלִילָהּ, וְחָזְרוּ וּמְלָאוּ אוֹתוֹ בְּקִילּוֹן. וּמַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְאוֹנְקֵלוֹס הַגֵּר שֶׁהָיוּ בְּאִשְׁקוּלוֹן, וְטָבֵל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל בְּמִרְחֹץ, וְאוֹנְקֵלוֹס בֵּים. אִמֵּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִיפְסָאִי: עֲמֵהֶן הֵייתִי, וְלֹא טָבֵל רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אֶלָּא בֵּים:

ב. מִרְחֹץ שְׂבִילָנִיָה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, בְּזִמָּן שֶׁמְטְהַרְתָּ שְׁלָה פְתוּחָה לְרֵשׁוֹת הַיְחִיד – טְמֵאָה. לְרֵשׁוֹת הַרְבִּים – טְהוֹרָה. מִרְחֹץ שְׂבִילָנִיָה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וַיִּשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ שְׁחָרִית וּמְשִׁיקָה, אִף עַל פִּי שֶׁזֶה נִכְנְסוּ וְזֶה יוֹצֵא, זֶה יוֹצֵא וְזֶה נִכְנְסוּ – טְהוֹרָה. נַעֲלָה אוֹ שְׁנֵיתִיחָדָה בְּרֵשׁוֹתוֹ – טְמֵאָה. נִמְצְאָת אוֹמֵר: בְּיָמִים – טְהוֹרָה, וּבְלֵילוֹת – טְמֵאָה:

ג. הַמְהַרְהֵר בְּלִילָהּ, וְעִמַּד וּמִצָּא בְּשָׂרוֹ חָם – טְמֵא. חָם וְלֹא הִרְהֵר, הִרְהֵר וְלֹא חָם – טְהוֹר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּזִקָּן וּבַחוּלָה – טְהוֹר. בְּיָלֵד וּבְכִרְיָא – טְמֵא:

ד. הַפּוֹלְטֵת שִׁכְבַּת זָרַע בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי – טְהוֹרָה; וְדַבְּרֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא אוֹמֵר: פְּעָמִים שֶׁהֵן אַרְבַּע עוֹנוֹת, פְּעָמִים שֶׁהֵן חֲמֵשׁ, פְּעָמִים שֶׁהֵן שֵׁשׁ. רַבִּי עֲזִיקָבָא אוֹמֵר: לְעוֹלָם חֲמֵשׁ. וְאִם יִצְאָת מְקַצָּת עוֹנָה רֵאשׁוֹנָה – מְשִׁלִּימִין לָהּ מְקַצָּת עוֹנָה שְׁשִׁית. נִמְצְאָת אֶתָּה אוֹמֵר: שִׁכְבַּת זָרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל – בְּכָל מְקוֹם טְמֵאָה אֶפְלוּ בְּמַעְזֵי נְכָרִית. וְשֶׁל נְכָרִים – בְּכָל מְקוֹם טְהוֹר, אֶפְלוּ בְּמַעְזֵי יִשְׂרָאֵלִית, חוּץ מִמִּימֵי רְגֵלִים שְׂבָה. כָּל אֵלוֹ שְׁאִמְרוּ טְמֵאִים – טְהוֹרִין לְחַלִּין וְטְמֵאִין לְתַרוּמָה, חוּץ מֵהַפּוֹלְטֵת שִׁכְבַּת זָרַע שֶׁהִיא טְמֵאָה אִף לְחַלִּין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַפּוֹלְטֵת שִׁכְבַּת זָרַע – טְהוֹרָה לְחַלִּין. וְשְׁאִמְרוּ חוּצְצִין, וְשְׁאִמְרוּ אֵין חוּצְצִין – לֹא מְטַמְּאָה וְלֹא מְטַמְּאִין, חוּץ מִקְרוֹם שֶׁעַל גְּבֵי הַמַּכָּה, וְאִגוּד שֶׁעַל גְּבֵי הַמַּכָּה וְהַקְּשָׁקְשִׁים שֶׁעַל גְּבֵי הַשְּׂכָר. וְהַשִּׁירִים, וְהַנְּזוּמִים, וְקַטְבְּלָאוֹת, וְהַטְּבָעוֹת, אוּצִין – חוּצְצִין, רְפִין – אֵין חוּצְצִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוּרִי אוֹמֵר: בֵּית הַסֵּתְרִים, שֶׁבְּנִשְׁוֹאוֹת – חוּצִץ, וּבַפְּנוּיָה – אֵינוֹ חוּצְצָת:

ה. סַם יִבֵּשׁ שֶׁעַל גְּבֵי מַכָּה, וְהַכּוֹחַל שֶׁעַל גְּבֵי עֵין – הֲרִי אֵלוֹ אֵינָן חוּצְצִין. וְהַדָּם, וְהַדְּבֵשׁ, וְהַדִּיּוֹ, וְהַחֶלֶב, וְיִשְׂרָף הַתְּאֵנָה, וְיִשְׂרָף הַשְּׂקָמָה, וְיִשְׂרָף הַחֲרוֹב, יִבְשִׁין – חוּצְצִין, לַחִין – אֵינָן חוּצְצִין. וְשְׂאֵר כָּל

הַשָּׁרְפִין, בֵּין לַחִין בֵּין יִבְשִׁין - אֵין חוּצְצִין, מִפְּנֵי שֶׁהָן שְׁטַף לְחִלּוּחַ פְּרוּת. סַם יִבְשׁ חוּץ לַמִּכָּה, וְהַכּוּחַל שׁחוּץ לַעֲיִן - הָרִי אֵלו חוּצְצִין. צוּאָה שְׂתַחַת הַצָּפֶרֶן שְׁלֵא כְּנָגֵד הַבְּשֵׁר, וְהַטִּיט, וְהַבְּצַק שְׂתַחַת הַצָּפֶרֶן אֶפְלו כְּנָגֵד הַבְּשֵׁר - הָרִי אֵלו חוּצְצִין. כִּשְׁוֹת שֶׁל גְּדוּל שְׁאִינוּ מִקְפִּיד עַלְיֵהוּ, וְהָאֵבֶר וְהַבְּשֵׁר הַמְדִלְדֵלִין בְּאֵדָם - הָרִי אֵלו אֵינָן חוּצְצִין. רַבִּי יוֹנְתָן בֶּן יוֹסֵף אֹמֵר: צָפֶרֶן שְׁפָרְשָׂה רַבָּה - הָרִי זֶה אֵינָה חוּצְצַת. כָּל הַחוּצְצִין בַּכְּהֻנִּים - חוּצְצִין בְּנֵדָה, וּבִגְרָ בְּטַבִּילָה. וּבְחִלְיִן - אֵין חוּצְצִין:

מִסְכַּת מְקוּאוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. טַבְעַת שְׁנַתּוֹנָה בְּלִבְנָה שֶׁל טִיט טוֹפַח, וְהַטְבִּילָה - טְהוּרָה. וְאִם הָיָה טִיט יוֹן וְחִבְרִיו - כְּאֵלו לֹא טְבִילָה. לְגִין שֶׁהוּא מְלֹא מִים טְמֵאִים שְׁאוּבִין וְנִתּוֹן עַל פְּיו טִיט טוֹפַח, אִם הָיָה הֵטִיט שׁוֹקַעַת בְּמִים, וְהַטְבִּילָן - טְהוּר. וְאִם הָיָה הֵטִיט יוֹן וְחִבְרִיו - כְּאֵלו לֹא טַבַּל. וְרַבִּי יוֹסִי מְטָמֵא בְּשֶׁל מְרָקָא, מִפְּנֵי שֶׁשְּׂפִין בּוֹ סְדָקֵי כְּלִים. אֵלו הֵן יְתוּדוֹת הַדְּרָכִים? אֵלו שְׁמַהֲלִכִין עַלְיֵהֶם בַּיְמוֹת הַגְּשָׁמִים וְהֵן מִתְמַעְכִּין. עַל הַבְּגָדִים, מִצַּד אֶחָד - אֵינוּ חוּצְצִין, מִשְׁנֵי צְדָדִין - חוּצְצִין; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: אֵין מִצַּד אֶחָד - חוּצְצִין. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: שֶׁל כְּנָאִין מִצַּד אֶחָד שֶׁל בּוּר, גְּדוּלָה - מִצַּד אֶחָד, וְקַטְנָה - עַד שִׁיהֵא מִשְׁנֵי צְדָדִין:

ב. הַזֹּפֶת שְׁבָכּוּס וְשִׁבְצִלוּחִית, מִתּוֹכָן - חוּצְצוֹת, וּמֵאֲחוּרֵיהֶן - אֵינָה חוּצְצוֹת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? מִבֵּית הָאָמֶן, אֲבָל מִבֵּית בְּעַל הַבַּיִת, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מֵאֲחוּרֵיהֶן - הָרִי זֶה חוּצְצַת. בַּתְּמַחוּי וּבְקַעְרָה, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מֵאֲחוּרֵיהֶן, בֵּין מִבֵּית הָאָמֶן בֵּין מִבֵּית בְּעַל הַבַּיִת - הָרִי אֵלו חוּצְצִין. הַמּוּר וְהַקּוּמוּס, בֵּין בָּכּוּס בֵּין בְּצִלוּחִית בֵּין בְּקַעְרָה וּבֵין בַּתְּמַחוּי, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מֵאֲחוּרֵיהֶן, בֵּין מִבֵּית הָאָמֶן בֵּין מִבֵּית בְּעַל הַבַּיִת - הָרִי אֵלו חוּצְצִין. עַל הַסֵּגְדָל מִתּוֹכוֹ,

לַמְעָלָה - חוּצְצִין, וְלַמַּטָּה - אֵינוּ חוּצְצִין. וְעַל הַסַּפְסָל, מִלְּמַעְלָה וּמִן הַצְּדָדִין - חוּצְצִין, וּמִלְּמַטָּה - אֵינוּ חוּצְצִין. לְכַלּוֹף הַצּוּאָה שְׁבַכְרִי וְשִׁבְכַסֵּא וְשִׁבְכַתְּרָאוֹת הַמְּכַבְּסִים, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מֵאֲחוּרֵיהֶן, בֵּין מִלְּמַטָּן וּבֵין מִן הַצְּדָדִין - הָרִי אֵלו חוּצְצִין. עַל מִטַּת שֶׁל בְּעַל הַבַּיִת, רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: עַל הַגְּשִׁישׁ הַחִיצוֹן - חוּצְצִין, עַל הַפְּנִימִי - אֵינוּ חוּצְצִין. עַל הַמְּטַפַּחַת שֶׁל מְפַסְלֵי אֵילָנוֹת - אֵין חוּצְצִין. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: אֵין חוּצְצִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: אֵין חוּצְצִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁל שְׁמֵרִים שְׁבַכּוּס שְׁבַצְלוּחִית, וְהַמוּךְ שְׁבַשִּׁיר וְשִׁבּוּזַג, וְהַטִּיט וְהַבְּצַק שְׁעַל יַד הַקְּרֹדֶם וְשְׁעַל יַד הַמְּגָרְפָה - הָרִי אֵלו אֵינָן חוּצְצִין. הַגְּלִידוֹ - הָרִי אֵלו חוּצְצִין:

ג. כָּל יְדוֹת הַפְּלִים שֶׁהַכְּנִיסָן כְּדַרְכָן - הָרִי אֵלו אֵין חוּצְצִין. נִתָּן זֹפֶת וְשַׁעֲוָה, בֵּין בְּמַקּוּם הַנֶּקֶב, בֵּין בְּמַקּוּם הַנְּצוּק - הָרִי אֵלו אֵינָן חוּצְצִין. הַכְּנִיסָן שְׁלֵא כְּדַרְכָן - הָרִי אֵלו חוּצְצִין. נִתָּן הַזֹּפֶת וְהַשַּׁעֲוָה, בֵּין בְּמַקּוּם הַנֶּקֶב, בֵּין בְּמַקּוּם הַנְּצוּק - הָרִי אֵלו חוּצְצִין. כָּל יְדוֹת הַפְּלִים שְׁנִשְׁתַּבְּרוּ, כַּגּוּן יַד הַמְּגָל וְיַד הַסַּכִּין, אִם מִשְׁמַשִּׁין מֵעֵין מְלֹאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה - אֵין חוּצְצִין, וְאִם לֹא - חוּצְצִין.

ד. מְגָל שְׁנִשְׁבָּרָה יָדָה, מִן הַשִּׁפָּה וְלִפְנֵים - אֵינָה חוּצְצַת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבֵית הַסְּתָרִים. מִן הַשִּׁפָּה וְלַחוּץ, אִם מִשְׁמַשִּׁת מֵעֵין מְלֹאכְתָּהּ רִאשׁוֹנָה - אֵינָה חוּצְצַת. וְאִם לֹא - חוּצְצַת. סִרְגָּה בְּגָמִי אוּ בְּמַשִּׁיחָה - הָרִי זֶה חוּצְצַת. שִׁרְפָה בְּשֶׁרֶף - הָרִי זֶה אֵינָה חוּצְצַת:

ה. כָּלִי שְׁצָרָה מְכָאן וּמְכָאן וְרַחֵב מִן הָאָמֶצַע, כַּגּוּן עֲרָבָה וְרַחֵב עֲרָבָה - אֵין לָהֶן טְהוּרָה עוֹלָמִית עַד שִׁיטָּה עַל צִדָּן. צִלוּחִית שְׁאוּגָנָה מְעוֹף לְתוֹכָהּ וְכַתְפוּתֶיהָ גְּבוּהִים, וְכָן לְגִין שְׁאוּגָנָה מְעוֹף לְתוֹכָהּ וְכַתְפוּתֶיהָ גְּבוּהִים - אֵין לָהֶן טְהוּרָה עוֹלָמִית עַד שִׁיטָּנָה. צִלוּחִית שְׁשִׁפְתָּהּ שׁוֹקַעַת לְאַחוּרֵיהָ -

מורידה דרף פיה והופכה ומטבילה ומעלה אותה דרף שוליה; דברי רבי עקיבא. רבי יוחנן בן נורי אומר: מטביל כדרכו ואינו חושש מפני שהיא כבית הסתרים. צלוחית שאוגנה חוזרת לתוכה, רבי יהודה אומר משום רבי יוחנן בן נורי: מטביל כדרכו ואינו חושש, מפני שהוא כבית הסתרים:

מסכת מקואות פרק שמיני

א. כפה ידיו ורגליו וישב לו באמת המים, אם נכנסו המים דרף כלו - טהור, ואם לאו - טמא. היו רגליו מלאים אבק, וירד וטבל במקוה שיש בו ארבעים סאה - טמא. שפשף או שטבל בחמין - טהור. קומקום שהוא מלא פחמין והטבילו - טמא. שפשפו או שהטבילו בחמין - טהור. הסלין של גת או של בד, אוצין - צריך לחטט, ורפים - צריך לנער. קשרי פונדא ופסיקא, וקשרי מנעל וסנדל, וקשרי מפתח חלוק של אשה - הרי אלו חוצצין. קשרי פונדא ופסיקא וקשרי רצועות מנעל וסנדל, והקשר שבאפרקסין שבכפתף, וסדין שקשרו את נימיו - הרי אלו חוצצין. נתקשרו מאליהן - אינן חוצצין. קשרי עני שמקפיד עליהן ושל בעל הבית - הרי אלו חוצצין. של בעל הבית שאין מקפיד עליהן או של עני - הרי אלו אינן חוצצין. רבי יהודה אומר: צריך להטביל את כלן מפני חתך. וכן היה רבי יהודה אומר משום רבי טרפון: בשלשלת צריך להטביל את כל הטבעת. כלי שהוא מלא יין והטבילו, אם בטל מראיו - טהור, ואם לאו - טמא. מלא יין וחלב, אם רבה עליו מים - טהור, ואם לאו - טמא. רבי יהודה אומר: רואין אותו כאלו הוא יין אדם במים, אם בטל מראיו - טהור. ואם לאו - טמא. מלא מי חטאת עד שרבה עליו המים, אומר רבי יוסי: שמעתי שאפלו כלי מחזיק כור ואין בו אלא רביעית - כאלו לא טבל:

ב. כל האוכלים מצטרפין לפסל את הגויה בכחצי פרס בתוך כדי אכילת פרס. אכל,

וחזר ואכל, וחזר ואכל, אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין, ואם לאו - אין מצטרפין, לא התרו לאכל פחות מכשעור להיות יורד וטובל, אלא אוכל כשעור ויורד וטובל. אכל פחות מכשעור וירד וטבל באמצע - טמא. התירו למעברת לאכל פחות מכשעור מפני סכנת נפשות. וכמה היא פרס? שתי ביצים חסר קמצא; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: שתי ביצים שחוקות. שער רבי שתי ביצים ועוד:

ג. כל המשקין מצטרפין לפסל את הגויה בשותה רביעית מתוך כדי אכילת פרס. שתה, וחזר ושתה, וחזר ושתה, אם יש מתחלת שתיה ראשונה עד סוף שתיה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין, יותר מכאן - אין מצטרפין. לא התרו לשותת פחות מכשעור להיות יורד וטובל, אלא שותה כשעור ויורד וטובל. שתה פחות מכשעור וירד וטבל באמצע - טמא. התירו למגע טמא מת שתהא מניקה את בנה, ובנה טהור:

ד. בלע כזית מן המת ונכנס לבית - הבית טהור. שכל הבלועין בין באדם בין בבהמה בין בחיה בין בעופות - טהורין. הקיץ - הבית טמא. נסרח או שיצא מלמטה - טהורין. שתה מים טמאים והקיץ - טמאין, מפני שנטמאו בו ביציאתן. טבל או שנסרחו או שיצא מלמטה - טהורין. שתה שאר המשקין, אף על פי שטבל והקיץ - טמאין, לפי שאינן טהורין בגוף. נסרחו או שיצאו מלמטה - טהורין. פרה ששתת מים טמאין והקיאתן - טמאין, מפני שאין טהורין בגוף. נסרחו או שיצאו מלמטן - טהורין. נכנס לו חץ ברכו, רבי אומר: אינו חוצץ. וחכמים אומרים: הרי זה חוצץ. במה דברים אמורים? בשל מתכת, אבל בשל עץ - אינו חוצץ. ואם קרם עליו העור למעלה, הכל מודים שאינו חוצץ, שכל הבלועין בין באדם ובין

ויחמרמר אליו ויך את האיל וישבר את שתי קרניו" - זה תשובת רבי עקיבא ורבי שמעון בן ננס. ולא היה כח באיל לעמד לפניו וישליכהו ארצה וירמסוהו - זה רבי עקיבא. ולא היה מציל לאיל מידו - אלו שנים ושלשים זקנים שטהרוהו:

מסכת נדה פ"ק ראשון

א. כיצד מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה? בדיקה עצמה באחד בשבת ומצאת טהורה, וישבה לה יום שני ויום שלישי ולא בדיקה, ובדיעבי בדיקה ומצאת טמאה - הרי זו אינה מטמאה מפקידה לפקידה אלא מעת לעת. וכיצד מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת? בדיקה עצמה בשעה ראשונה ומצאה טהורה, וישבה לה שניה ושלישית ולא בדיקה, ובדיעבי בדיקה ומצאה טמאה, אין אומרים: 'הטמא מעת לעת', אלא מפקידה לפקידה. וזו היא שאמרו: 'מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת':

ב. טומטום ואנדרוגינוס שראו - דיין שעתן. גיורת שראתה - דיה שעתה; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. הוואה מאנס - דיה שעתה. ואיזהו מאנס? פהקה וראתה, קפצה וראתה, הכתה בעלה וראתה, נשאה משא כבד וראתה - זה הוא אנס. וכיצד דיה שעתה? ישבה על גבי מטה, על כסא, ועל ספסל, ונתעסקה בטהרות, ושמשה את ביתה, ופרשה וראתה - היא טמאה והן טהורות:

ג. רבי אליעזר אומר: ארבע נשים דיין שעתן, בתולה, מעברת, מניקה, וזקנה. אמר רבי יהושע: אני לא שמעתי אלא בתולה. אמר לו רבי אליעזר: אין אומרים למי שלא ראה את החדש - יבא ויעיד, אלא למי שראה. אתה לא שמעת, ואני שמעתי. אתה שמעת אחת, ואני שמעתי ארבע. כל ימיו של רבי אליעזר, היו העם

בבהמה ובין בחיה ובין בעופות - טהורין. נכנסו צורות וקסמים בסדקי רגליו מלמטה, רבי עקיבא אומר: אינו חוצץ, מפני שהיא כבית הסתרים:

ה. אספולנית מלוגמא ורטיה שעל בית הסתרים, רבי אומר: חוצץ. ורבי יוסי ברבי יהודה אומר: אינו חוצץ. העושה קילקי בראשו, רבי אומר: חוצץ. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אינו חוצץ. היתה בו שערה אחת חוץ למפה, וראשו מדבק למפה, או שהיו שתי שערות וראשן מדבק בטיט או בצואה - הרי אלו חוצצות. היו לו שתי שערות בריסי עיניו ומלמטה, ונקבו, והוציאן בריסי עיניו מלמעלה, זה היה מעשה, ונמנו עליו חמשה זקנים בלוד וטמאווה:

ו. פרה ששתת מי חטאת ושחטה בתוך מעת לעת, זה היה מעשה, והיה רבי יוסי הגלילי מטהר ורבי עקיבא מטמא, סיע רבי טרפון את רבי יוסי הגלילי. סיע רבי שמעון בן ננס את רבי עקיבא, סלק רבי שמעון בן ננס את רבי טרפון, סלק רבי עקיבא את רבי יוסי הגלילי, אחר זמן מצא לו תשובה אמר לו: מה אני לחזור? אמר לו: לא לכל אדם אלא לך, שאתה הוא יוסי הגלילי. אמר לו: הרי הוא אומר (בפד"ב יט, ט): 'והייתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת היא', כשהם שמורים למי נדה ולא כששתתן פרה זו, היה מעשה ונמנו עליה שנים ושלשים זקנים בלוד וטהרוהו, באותה שעה קרא רבי טרפון המקרא הזה (וינאל ת, ד-ד): "ראיתי את האיל מנגח זמה וצפונה ונגבה וכל חיות לא יעמדו לפניו ואין מציל מידו ועשה כרצונו והגדיל" - זה רבי עקיבא. "ואני הייתי מבין והנה צפיר העזים בא מן המערב על פני כל הארץ ואין נוגע בארץ והצפיר קרן תזות בין עיניו" - זה רבי יוסי הגלילי ותשובתו. "ויבא עד האיל בעל הקרנים אשר ראיתי עמד לפני האבל וירץ אליו בחמת כחו". וראיתיו מגיע אצל האיל

נוֹהֲגִין כְּדַבְרֵי רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ. אַחַר שְׁמַת רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, הַחֲזִיר רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַדָּבָר לְיוֹשֻׁנָּה כְּרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר. וְהִלְכָה כְּרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר:

ד. וְאִיזוֹ הִיא בְּתוּלָה? כָּל שְׁלֹא רְאֵתָה דָם מִמֵּיָהּ. וְאֵף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁנֵאת וְהָיוּ לָהּ בָּנִים, אֲנִי קוֹרָא אוֹתָהּ 'בְּתוּלָה' עַד שֶׁתֵּרְאֶה רְאִיָּה רְאוּנָה. הָיִי, לֹא אָמְרוּ בְּתוּלָה לְבְּתוּלָה אֲלֵא לְדָמִים:

אִיזוֹ הִיא מַעֲבֵרַת? מִשְׁיֹדֵעַ עֲבָרָה. וְכַמָּה הִיא הַפֶּרֶת הָעֶבֶר? סוּמְכוּס מִשׁוּם רַבֵּי מְאִיר אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, שְׁנֵאָמַר (בְּרֵאשִׁית ל"ח, כ"ד): "וַיְהִי כַּמִּשְׁלַשׁ חֲדָשִׁים". הִיתָה בְּחֻזְקַת מַעֲבֵרַת וְרְאֵתָה, וְאַחַר כֵּךְ הַפִּילָה דָבָר שְׁאִינוּ וְלָד - דִּיָּה שְׁעָתָה. וְאֵף עַל פִּי שְׁאִין רְאִיָּה לְדָבָר, זָכַר לְדָבָר (יִשְׁעִיָּה כ"ו, י"ח): "הֲרִינוּ חֲלָנוּ כְּמוֹ יִלְדָנוּ רוּחַ":

ה. תִּינוּקַת שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וְרְאֵתָה, רְאִיָּה רְאוּנָה - דִּיָּה שְׁעָתָה. שְׁנֵיָה - דִּיָּה שְׁעָתָה. שְׁלִישִׁית - הָרִי הִיא כְּכֹל הַנְּשִׁים וּמְטַמְּאָה מַעַת לַעַת וּמְפַקֵּדָה לְפַקֵּדָה. הַפְּסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרְאֵתָה - דִּיָּה שְׁעָתָה. וְעוֹד הַפְּסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרְאֵתָה - דִּיָּה שְׁעָתָה. וְעוֹד הַפְּסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרְאֵתָה - הָרִי הִיא כְּכֹל הַנְּשִׁים וּמְטַמְּאָה מַעַת לַעַת וּמְפַקֵּדָה לְפַקֵּדָה. וְכִשְׁהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וְרְאֵתָה, פָּעַם רְאוּנָה - דִּיָּה שְׁעָתָה. שְׁנֵיָה - מְטַמְּאָה מַעַת לַעַת וּמְפַקֵּדָה לְפַקֵּדָה. הַפְּסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרְאֵתָה - דִּיָּה שְׁעָתָה. וְאִמְתִּי הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת? מִשְׁתַּבֵּיא שְׁתִּי שְׁעָרוֹת. אָמַר רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר: מַעֲשֵׂה בְרִיבָה אַחַת בְּהִיתְלוֹ, שֶׁהַפְּסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וְכֹא הַמַּעֲשֵׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְאָמְרוּ: דִּיָּה שְׁעָתָה. אָמְרוּ לוֹ: הוֹרְאֵת שְׁעָה הִיתָה:

ו. רַבֵּי יוֹסִי וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: מַעֲבֵרַת וּמְנִיקָה - אִין דִּיָּה שְׁעָתָה, עַד שְׁעָבְרוּ עֲלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וַיְמִי עֲבָרָה מִצְרַפִּין לְתוֹךְ יְמֵי מְנִיקָתָה. זְקָנָה שֶׁהַפְּסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרְאֵתָה - דִּיָּה שְׁעָתָה. הַפְּסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרְאֵתָה - הָרִי הִיא כְּכֹל הַנְּשִׁים, וּמְטַמְּאָה

מַעַת לַעַת וּמְפַקֵּדָה לְפַקֵּדָה. לֹא שְׁכּוּנָה (שְׁעַת וְסֵתָה), אֲלֵא שְׁפַחְתָּה אוֹ שֶׁהוֹתִירָה:

ז. אַרְבַּע נְשִׁים שְׁאָמְרוּ 'דִּין שְׁעָתָן' (כִּיצַד?) - רְאֵתָה כְּתָם וְאַחַר כֵּךְ רְאֵתָה דָם - דִּיָּה שְׁעָתָה. הַפְּסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת בֵּין רְאִיָּה לְרְאִיָּה וְלֹא רְאֵתָה, וְאַחַר כֵּךְ רְאֵתָה - דִּיָּה שְׁעָתָה. הַפְּסִיקָה דָם טַהוּר וְלֹא רְאֵתָה, וְאַחַר כֵּךְ רְאֵתָה - דִּיָּה שְׁעָתָה:

27 Oct	ראשון Sunday	כה 25	בבלי: בבא בתרא א ירושלמי: סוכה ג תוספתא: מקואות ג ב"ר: איוב ט-כד רמב"ם: בסרות ו	נץ החמה..... 7:21 סו"ז קר"ש - גר"א.. 10:00 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:53 צה"כ לשיטת ר"ת..... 7:10	עלות השחר..... 6:08 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:24 סו"ז תפלה - מג"א... 10:29 שקיעה..... 5:57
28 Oct	שני Monday	כו 26	בבלי: בבא בתרא א ירושלמי: סוכה ד תוספתא: מקואות ד ב"ר: איוב כח-ט רמב"ם: בסרות ז	נץ החמה..... 7:23 סו"ז קר"ש - גר"א.. 10:00 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:53 צה"כ לשיטת ר"ת..... 7:09	עלות השחר..... 6:10 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:24 סו"ז תפלה - מג"א... 10:29 שקיעה..... 5:56
29 Oct	שלישי Tuesday	כז 27	בבלי: בבא בתרא א ירושלמי: סוכה ה תוספתא: מקואות ה ב"ר: איוב ל-לא רמב"ם: בסרות ח	נץ החמה..... 7:24 סו"ז קר"ש - גר"א.. 10:01 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:53 צה"כ לשיטת ר"ת..... 7:08	עלות השחר..... 6:11 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:25 סו"ז תפלה - מג"א... 10:29 שקיעה..... 5:55
30 Oct	רביעי Wednesday	כח 28	בבלי: בבא בתרא א ירושלמי: סוכה ו תוספתא: מקואות ו ב"ר: איוב לז-לח רמב"ם: שגגות א	נץ החמה..... 7:25 סו"ז קר"ש - גר"א.. 10:01 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:54 צה"כ לשיטת ר"ת..... 7:07	עלות השחר..... 6:12 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:25 סו"ז תפלה - מג"א... 10:30 שקיעה..... 5:54
31 Oct	המישי Thursday	כט 29	בבלי: בבא בתרא א ירושלמי: סוכה ז תוספתא: מקואות ז ב"ר: איוב לז-לח רמב"ם: שגגות ב	נץ החמה..... 7:26 סו"ז קר"ש - גר"א.. 10:02 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:54 צה"כ לשיטת ר"ת..... 7:05	א"א יו"כ קטן עלות השחר..... 6:13 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:26 סו"ז תפלה - מג"א... 10:30 שקיעה..... 5:52
1 Nov	ששי Friday	ס 30	בבלי: בבא בתרא א ירושלמי: סוכה ח תוספתא: מקואות ח ב"ר: איוב לז-לח רמב"ם: שגגות ג	Rosh Chodesh Cheshvan נץ החמה..... 7:27 סו"ז קר"ש - גר"א.. 10:02 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:55 צה"כ לשיטת ר"ת..... 7:04	א' דראש חודש חשוון עלות השחר..... 6:14 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:26 סו"ז תפלה - מג"א... 10:31 שקיעה..... 5:51
2 Nov	שב"ק Shabbos	א 1	בבלי: בבא בתרא א ירושלמי: סוכה ט תוספתא: נדה א ב"ר: איוב לח-לט רמב"ם: שגגות ד	Rosh Chodesh Cheshvan נץ החמה..... 7:28 סו"ז קר"ש - גר"א.. 10:03 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:55 צה"כ לשיטת ר"ת..... 7:03	נח, ב' דראש חודש חשוון עלות השחר..... 6:15 סו"ז קר"ש - מג"א... 9:27 סו"ז תפלה - מג"א... 10:31 שקיעה..... 5:50

דוֹרְכֵן זָאגֵן "תִּקְוֵן חַצוֹת" וְעֵרֵט מְעֵן גְּעֵרֶאָטְעוֹעֵט פֿון גַּנְבִּים.
(סֵפֶר הַמְדוֹת אוֹת גַּנְבָּה וְגִזְלָה חֵלֶק ב' סִיּוּן ה')